

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Sectio X. De Dispositione spirituali suscipientis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

devotione, ac pietate, & cultu credant, & venerentur hoc Augustissimum Sacramentum, ut frequenter illud suscipere possint; non Sacramentum tantum, sed etiam rem & fructum Sacramenti. Quæ sit autem ista animi devotio

ac pietas, relinquatur iudicio prudentis Confessarii, & facile colligi poterit ex iis, quæ sequenti Sectione edissero de præparatione animi necessaria, ut quis dignè sacram Eucharistiam percipiat.

SECTIO DECIMA.

De Dispositione spirituali susipientis.

SI non deceat (auditis Concl. Trident. sess. 13. cap. 7. in principio) ad sacras nullas functiones quæpiam accedere, nisi sanctè; certè quò magis sanctitas, & divinitus celestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cavere ille debet, ne absque magna reverentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit: non discernens Corpus Domini, 1. Cor. 11. v. 29.

Quarè quæ sit illa reverentia & sanctitas? Haud dubium quin status gratiæ. Hinc erit

CONCLUSIO I.

Ad dignam susceptionem huius Sacramenti per se requiritur status gratiæ.

ITa contra omnes Lutheranos, aliosque Hæreticos docent omnes Catholici ex Apostolo supra versu 28. Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Unde Chrysostomus Homiliâ in Epistolam ad Ephesios: Regem quidem nolles ore tuo serido adsculari: Regem vero cali animæ grave oleuti oscularis? Et Clemens Romanus lib. 7. Apostolicarum Constitutionum cap. 72. in fine: Si quis, ait, sanctus est, accedat, si quis non est, curet ut fiat per Penitentiam. Quæ certè formula paucis verbis mutatis reperitur in plerisque Liturgiis antiquis, in quibus ante Communionem fideles præmonebantur his binis verbis: Sancta sanctis.

Hæc verò non esse dicta, ut respondent Acaholici, ad excludendos Catechumenos, satis dilucidè patet, tum ex verbis Clementis, in quibus illi soli dicuntur non sancti, qui per Penitentiam debebant iustificari; quam propterea ipsis commendat; non autem Baptismum, qui tamen necessarius erat Catechumenis; tum ex eo, quòd Catechumeni multò prius exclusi essent ab Ecclesia, scilicet ante obligationem Sacrificii & Consecrationem.

Alia testimonia Patrum vide supra sect. 7. conclus. 1. Ubi quoque invenies rationem à priori, scilicet institutionem Christi, qui voluit Eucharistiam esse Sacramentum vivorum; adeoque ex primario suo fine non conferte primam gratiam, sed solum ejus augmentum. Dico, ex primario fine; quia secundario aliquando causat primam gratiam, prout etiam cætera Sacramenta vivorum, ut latius deduximus disp. 1. de Sacramentis in genere sect. 3. concl. 5. Et ideo signanter dixi in Conclusionè, Per se requiritur.

Porro quale sit peccatum indigna sumptio Eucharistiæ, liquet profectò ex dictis disp. 1. sect. 8. conc. 3. esse mortale sacrilegium, Qui enim manducat, & bibit indignè, inquit Apostolus supra v. 29. iudicium sibi manducat & bibit: non discernens Corpus Domini. Quod peccatum aliquibus videtur, per se loquendo, esse gravius omnibus, quæ sunt circa, aut contra puras creaturas, vel in usu aliorum Sacramentorum. Equidem minus est quàm commissum contra divinitatem immediatè, ut idololatria, vel contra humanitatem in seipsa, ut passio Christi, aut etiam quàm projectio Sacramenti canibus ad manducandum, vel in lutum ad conculcandum.

Sed numquid eò gravius peccatur, quò cum pluribus & gravioribus peccatis acceditur? Affirmant communiter, eò quòd tantò longius à gratia & unione cum Christo, quam hoc Sacramentum principaliter in usu significat, recedatur: jam autem potissima ratio malitiæ indignæ sumptionis consistit in eo, quòd reddatur falsa significatio Sacramenti. Non est tamen hæc major gravitas tanta, ut sit explicanda in Confessione, etiam in sententia illorum, qui circumstantias notabiliter aggravantes putant necessariò exprimendas. Consule praxim communem, & ita invenies.

Addunt aliqui ex Palchasio lib. de Corpore & Sanguine Domini cap. 23. quòd nulli periculosius ea contingant, quàm luxuriosi & incestuosi. Quomodo autem hoc sit intelligendum, latè disputat Lugo disp. 14. à n. 9. Res non meretur longiorem discussionem.

Ratio à prius est voluntas Christi.

3- Indigna sumptio Eucharistiæ est peccatum mortale. 1. Cor. 11.

4- eo gravius, quo cum pluribus & gravioribus peccatis acceditur.

4- Periculosius. Lugo.

Periculosus
accidunt
luxuriosi.

D. Thom.

Blasphemus
contra B.
Virg. pericu-
losus pec-
cat.

Dico breviter cum Doctore Angelico 3. p. q. 80. art. 5. ad 2. *Secundum quid peccatum fornicationis magis reddit hominem ineptum ad perceptionem huius Sacramenti: in quantum scilicet per hoc peccatum spiritus maxime carni subicitur, & ita impeditur fervor dilectionis, qui requiritur in hoc Sacramento.* Ideoque magis indiget huiusmodi peccator specialibus auxiliis ad peccata carnis superanda, quae tamen merito ipsi subtrahuntur, eo quod peccet contra purissimum Sacramentum, quod in remedium huiusmodi tentationum Deus providit. Et hinc magis illud periculum.

Sicuti blasphemus contra Beatissimam Virginem periculosus peccat, quia Virginis intercessione, aliis peccatoribus communi, meritissime privatur; dignus siquidem est ut specialibus auxiliis destituatur, qui contra remedia ipsa specialiter delinquit.

Majorē difficultatem habet, an si quis à Communionē arceatur, non solum præcepto naturali, ratione peccati mortalis; sed etiam præcepto Ecclesiastico; v. g. quia excommunicatus, quia non jejunos, satisne exprimat peccatum suum in Confessione, dicendo, communicavi indignè? Respondeo:

CONCLUSIO II.

Qui existens in statu peccati mortalis, & non jejunos, vel excommunicatus sumit Eucharistiam, peccat duplici peccato in Confessione explicando.

5. **H**UIC Conclusioni facile subscribent; imò subscribere debent omnes qui docent præcepta diversorum Superiorum, habentium diversam specie jurisdictionem, præipientium ex eodem motivo eandem rem, influere in violationem sui diversam specie malitiam. Quidni subscriberent, cum illa sumptio Eucharistiae sit prohibita jure divino naturali, & positivo Ecclesiastico?

Cæterum in opposita sententia, quam semper existimavi veriorē, videlicet quod multiplicatio præceptorum in eadem materia ex eodem motivo nihil facit ad specificam vel numericam distinctionem peccatorum, Conclusio non caret sua ambiguitate. Ratio pro parte negante; quia utrumque præceptum est in eadem materia ex eodem motivo Religionis, adeoque peccatum oppositum habet unicam malitiam contra reverentiam Sacramenti, quae satis explicatur in Confessione dicendo, communicavi indignè. Ita docet Vasquez disp. 207. n. 5. quem sequitur Diana p. 5. tract. 13. resol. 62. citans præterea Lugonem disp. 14. de hoc Sacramento n. 20. ubi sic ait:

Probatum
oppositum
Conclusio
quia utrum-
que præcep-
tum est in
eadem ma-
teria ex eo-
dem moti-
vo.
Vasquez
Diana,
Lugo.

Adhuc tamen quoad praxim, existimo doctrinam illam veram esse, nec oportere explicare utrumque illud præceptum; quia licet præceptum humanum non habeat fortasse totum motivum, quod habet præceptum divinum, hoc tamen habet totum motivum, quod habet præceptum humanum, nempe removere ab hoc Sacramento indignos, ex quo motivo remouentur ab Ecclesia excommunicati, etiam quando sunt in statu gratiae, propter indignitatem aliquam præcedentem, licet non sint nunc peccatores; sicut & remouentur non jejuni propter eandem reverentiam Sacramenti, licet sint in gratia. Ille ergo, qui explicat se accepisse Eucharistiam indignè, seu in statu peccati, jam explicat sufficienter malitiam, quae sumitur etiam ex prohibitione Ecclesiae, scilicet, se peccasse contra præceptum removens indignos ab hoc Sacramento, in quo motivo convenit utrumque præceptum. Hæc Cardinalis, Pro eadem sententia refert Diana p. 4. tract. 4. resol. 195. Gasparem Hurtado tract. de Sacramentis disp. 9. diff. 1.

Nihilominus Conclusio videtur verior, quam docet Bonacina disp. 4. de Sacramentis q. 6. puncto 1. n. 34. & ante ipsum Henriquez lib. 5. cap. 7. n. 2. & alii apud Dianam p. 2. tract. 14. resol. 22. & 4. parte tract. 4. resol. 195. quos sequitur Dicastillo disp. 9. n. 13. Eandem sententiam tenet Averfa q. 8. de Sacramento Eucharistiae sect. 5. §. Sed videtur. Citari etiam solet Suarius disput. 66. sect. 1. §. Dices ergo ibi: Quidquid sit de speculativa quaestione (an videlicet ex illis duobus præceptis oriatur duæ malitiae specie distinctæ, vel tantum efficiant unam graviores) practicè tamen, & in ordine ad Confessionem existimo eam circumstantiam esse talem, quæ aperienda sit, quia plurimum aggravat, ac merito variare potest morale iudicium. Hæc ille.

Sed relicta auctoritate Suarii & ejus fundamento; probo Conclusionem cum aliis Auctoribus jam citatis: quia utrumque præceptum licet fortè sit in eadem materia, equidem ex diverso Religionis motivo, adeoque peccatum oppositum duplicem habet malitiam specie distinctam contra reverentiam Sacramenti. Consequentia est evidens.

Antecedens probatur; quia motivum præcepti divini naturalis, quo prohibetur sumptio Eucharistiae in malo statu, est, ne Sacramentum frustreretur suo effectû, quem alioquin causeret in anima suscipientis, & ex consequenti, ne significatio Sacramenti fiat falsa; motivum verò præcepti Ecclesiastici, quo prohibetur sumptio Eucharistiae post sumptum cibum, vel potum, quod aliud esse potest, quam reverentia aliqua tenens se ex parte corporis?

Similiter motivum, propter quod Ecclesia prohibet excommunicatis ne suscipiant Eucharistiam, non est frustratio effectûs, cum possit excom-

excommunicatus esse in gratia, ut omnes fa-
tentur, si v. g. conteratur de peccato commissio,
vel etiam bonâ fide confiteatur, & absolvatur.
Quod ergo? Respondeo, punitio & emen-
datio contumacis inobedientia; siquidem ad
placendum & emendandum illud peccatum
per se & principaliter fertur censura, virtute
cujus prohibetur participatio cum aliis fide-
libus non contumacibus in rebus sacris.

Igitur alia specie est indignitas hominis pec-
catoris, alia excommunicati, alia non jejuni;
ergo alia specie irreverentia, quæ ab ipsis com-
mittitur in sumptione hujus Sacramenti: ergo
triplex specie malitia in Communionem facta ab
homine peccatore, excommunicato, & non
jejuno & semper duplex in illa, quæ fieret ab
excommunicato, vel non jejuno, quia, nisi
bona fides excuset, qui non jejunus, vel ex-
communicatus communicat, etiam commu-
nicat in statu peccati mortalis, quia voluntas
sic communicandi est peccatum mortale, ut
patet.

An forè quispiam dicere audeat, conscien-
tiam Eucharistiam in statu peccati mortalis;
sine vestibus sacris aliisve ritibus ab Ecclesia
præscriptis, unicum tantum peccatum commit-
tere, & sufficienter explicare suum peccatum
in Confessione dicendo: confeci Eucharistiam
in malo statu? Non puto. Et tamen moti-
vum utriusque præcepti est dignitas & reverentia
Sacramenti.

Planè, inquis, sed non est eadem materia
utriusque præcepti: nam unius materia est,
non consecrare in statu peccati mortalis; alte-
rius verò consecrare cum vestibus sacris. Opti-
ma responsio!

Sed contrà: eodem modo dicam, etiam in
casu Conclusionis non esse eandem materiam
utriusque præcepti; siquidem materia unius est,
non communicare in statu peccati mortalis, al-
terius autem, non communicare ante absolu-
tionem ab excommunicatione; similiter non
communicare post sumptum cibum aut po-
tum.

Si dixeris, ut videtur insinuare Suarius sa-
pè, sunt tantum plures circumstantiæ eidem
actui necessariæ, idem ego dicam de vestibus
sacris & aliis ritibus. Idem dicam de eadem
die, in qua contra prohibitionem Ecclesiæ ac-
cipitur secunda Communio; idque in statu
peccati mortalis: putas autem quòd talis satis-
faceret solum se accusando coram Confessario
de indigna Communionem?

Et verò quid refert, si vocentur hæc om-
nia circumstantiæ, dummodò sint circumstan-
tiæ mutantes speciem, aut númerum? Voca-
Matrimonium circumstantiam, voca substantiam,
nemo ambigit tribuere copulæ fornicat-
iæ novam speciem malitiæ.

Dices; in susceptione voluntaria Eucharis-
tiæ à non jejuno, vel excommunicato, neces-

sariò involvitur status peccati. Resp. si sciat
præceptum; secus si invincibiliter ignoret:
quævis & tunc illa Communio fit contra præ-
ceptum; saltem materialiter; ex quo liquet
Ecclesiam prohibere illam Communionem sine
ullo respectu ad statum peccati, vel gratiæ.

Resp II. etiam malitia fornicationis neces-
sariò involvitur in peccato adulterii; & malitia
furti in furto rei sacræ: ergo satisfacit adulter
confitendo peccatum fornicationis, & fur
sacrilegus accusando se de peccato furti:
qualis Consequentia? Tantum indè sequit-
ur quòd satis erit dicere: commisi adulterium.

Atque eodem modo existimo in casu Con-
clusionis sufficere, si dicat; communicavi non
jejunus, vel; excommunicatus; quia hoc ipso
satis explicat se communicasse in statu peccati;
cùm hæc malitia in illa involvatur; non tamen
è contra, si dicat se communicasse cum peccato
mortalis; quia hæc malitia non involvit illam.

Insuper ergo semper peccat duplici peccato, qui
communicat in malo statu; uno impenitentia
contra præceptum Confessionis; altero sacrile-
gii contra reverentiam debitam Eucharistiæ.

Resp. Negando consequentiam; nam adæ-
quatam motivum præcepti Confessionis est
acceptio Eucharistiæ in bono statu; ubi autem
unum est propter aliud, ibi est unum tantum
in morali æstimatione. Igitur præceptum com-
municandi in statu gratiæ & præceptum Con-
fessionis censentur moraliter unum & idem.
Cur ergo miraris si etiam peccatum oppositum,
scilicet Communio cum conscientia peccati
mortalis, sit unicum, & non duplex?

Quoniam, inquis, ad communicandum in
statu gratiæ per se sufficit contritio: ergo præ-
ceptum Confessionis inducit novam obligatio-
nem. Concedo totum. Ergo omisso Confes-
sionis est peccatum distinctum ab indigna
Communionem: Negatur Consequentia. Ratio:
quia idcirco tantum omisso Confessionis est
mala; quia communicare in malo statu est ma-
lum. Unde quoties potest aliquis peccator ac-
quirere statum gratiæ sine prævia Confessione,
toties potest sine prævia Confessione commu-
nicare.

Dices; semper potest per solam contritio-
nem. Resp. neminem posse elicere veram con-
tritionem, qui existens in statu peccati morta-
lis vult communicare sine prævia Confessione,
quando hæc physice, & moraliter est possibilis.
Est evidens; quoniam contritio includit pro-
positum non peccandi de cætero; actu autem
peccat, qui vult communicare, & non consi-
teri, quantumcumque sibi contritus videatur,
ut latius explico Conclusionem sequenti, quæ sic
se habet:

Alia specie
est irreverentia
hominis
peccatoris
aliam
excom-
municati,
aliam non je-
juni.

8.
Conscientiam
peccati
mortalis
sine vestibus
sacris, pec-
catum
est.

Probat
Concl.
quia cum
peccatum
est in
statu
peccati
mortalis
non potest
in eo
peccatum
mortalis
esse.

Matrimo-
nium ad
esse
circumstan-
tiam
mutante
speciem
aut
númerum
non
potest
esse
substantia
mutante
speciem
aut
númerum.

Solvitur pñ.
mo.

Solvitur 18.
cundo.

10.
Infantia.

Solvitur.

ii.

Omissio
Confessio-
nis non est
peccatum
distinctum
ab indigna
Communi-
one.

Obiectio
solviur.

CONCLUSIO III.

Conscius sibi peccati mortalis tenetur Communioni praemittere Confessionem sacramentalem: quod jure divino, non satis probatur.

12.

Conscius peccati mortalis tenetur prius confiteri, quam communicare, Trident.

DE prima parte verba Tridentini sunt aper- tissima; sic enim ait sess. 13. c. 7. Quare communicare volenti revocandum est in memoriam eius praeceptum: Probet seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, abique praemissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat: quod a Christianis omnibus etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incumbit celebrare, hac sancta Synodus perpetuo servandum esse decrevit, modo non desit illis copia Confessoris.

Eodem modo loquitur can. 11. ubi postquam contra Haereticos definit solam fidem non esse sufficientem praeparationem ad lumen- dum sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, illico subiungit: Et ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem & condemnationem sumatur (en finis & motivum huius praeccepti, de quo Conclusionem praecedenti) statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam se contritos existiment habitam copiam Confessoris, necessarium praemittendam esse Confessionem sacramentalem.

sub gravi obligatione

Dubitas de gravitate praeccepti? Attende quod sequitur in eodem canone: Si quis autem contrarium docere, praedicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere praesumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

13.

Nulli ergo hominum liceat de hac veritate dubitare, in quam ante Concilium Tridentinum convenerat omnes Scholastici excepto Cajetano (cujus Commentarius jussu Pii V. est expunctus), cum paucis alii.

Cajetanus.

Doctor subtilis sic inquit 4. dist. 9. quaestio- ne unica n. 3. De tertio dico, quod si occurrat oportunitas, tenetur prius confiteri, quam commu- nicare. Rationem atexit congruentia: Quia non tantum debet reconciliari Deo, sed Ecclesiae, ad hoc, quod digne recipiat Sacramentum Ecclesiastica unitatis.

Rationem congruentiam adere scotus.

s. Chryso.

Hinc Chrysostrmus homilia 83. in Mat- thaeum alloquens Sacerdotes: Nam ad vos con- vertere sermonem necessarium est, ut multo cum stu- dio hac dona distribuat: non parva vobis imminet ultio, si quempiam ullius culpa conscium huius men-

sa participem esse concedatis; sanguis eius de manibus vestris exquiratur, sive quis milita dux sit, sive praefectus, sive Princeps diademate coronatus, indignus autem accedat, prohibe, maiorem illo potestatem habes. Propterea vos Deus hoc insignivis honore, ut talia discernatis &c.

Alia ratio esse potest, quia cum Eucharistia sit dignissimum inter caetera Sacramentum, plane conveniebat ipsi dignissima dispositio, quae est per Sacramentum Poenitentiae, quo homo certissime constituitur in statu gratiae.

Est verò praecceptum istud non esse recens im- positum à Concilio Tridentino satis ostendunt illa verba textus: Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse &c. Cujus certe consuetudinis nullum initium potest assignari post Apostolorum tempora. Alioquin in Francia, & aliis Regionibus, ubi Concilium dicitur non esse receptum, neutiquam lex illa obligat; adeoque immerito ex- communicatur, qui docet non esse obligatio- nem, saltem universalem.

Et eodem pacto potuisset Concilium ex- communicare eum qui contrarium aliis legi- bus à Concilio editis docere, praedicare, vel pertinaciter asserere praesumpserit: hoc autem non facit; sed solum praecipit observantiam aliarum legum: ergo in hac materia prohibet doctrinam aliquam praecedentem, quae inde- penderet ab iplo Tridentino jam erat falsa. Nihilominus

Obijciunt primò; Apostolos tantum docere, ut probet seipsum homo, non ut confiteatur alteri. Quare Chrysostrmus homilia 28. in Epistolam primam ad Corinthios: Non praecipit (inquit) ut alter alteri probetur, sed ipse sine traditione faciens iudicium, & sine teste redarguitones. Similiter Theophylactus (vel, ut alii, Athanasius Alexandrinus) in eundem locum: Non aliam (ait) tibi iudicem attribuo, sed teipsum tibi ipsi commendo: iudica igitur & explora conscientiam tuam, & sic accede.

Resp. probare se, formaliter idem est, quod examinare se. Probet (inquit D. Anselmus ad illa verba Apostoli) id est, discutat, & examinet prius seipsum, qui etiam ex eo quod homo est, sine peccato non est. Probet autem seipsum, id est, vitam suam inspiciat & consideret, an digne possit accedere, vel non.

Unde Doctor Angelicus lect. 7. in eundem locum; Necessè (ait) est, ut primo homo seipsum probet, id est, diligenter examinet suam con- scientiam, ne sit in eo voluntas peccandi mortalis, vel aliquid peccatum praeteritum, de quo non suffi- cienter poenitent. Simili modo loquuntur alii Patres & Doctores; jam autem examinare conscientiam suam, per se loquendo spectat ad solum poenitentem.

In illo ergo examine sibi ipsi unusquisque debet esse iudex, discernens opera sua; & si- quidem innocentem se invenerit, nullius culpa mor-

mortalis reum, accedat ad mensam Domini sine ulteriori probatione. Sin autem post diligens examen meminerit se mortaliter Dominum ac Deum suum offensisse, nullatenus præsumat accedere abque pramissa Confessione; quis nondum probatus est eâ probatione, quam Ecclesiastica consuetudo declarat esse necessariam.

Quæris quæ sit illa? Respondeo tale examen, quale sufficit ad hoc, ut homo iudicet se non habere peccatum mortale, quod non fuerit legitime confessus.

Enimvero Chryostomum non excludere Confessionem à probatione hominis peccatoris, manifestè colligitur ex ejusdem Sancti homilia 30. in Genesim in principio, ubi agens de præparatione facienda in Hebdomada sancta: *Nunc maxime, inquit, & ieiunium cursum intendendus est, & magis continuande sunt preces, faciendæq; diligens & pura confessio peccatorum &c. ut talibus veniatis virtutibus, ubi in diem Dominicam venerimus, Domini libertate fruamur.*

Et D. Anselmus supra (vel quisquis est Auctor istius Commentarii) idiplam non obscure indicat dicens: *Indignè manducet & bibet, qui vel aliquod grave peccatum, vel multa levia commisit, & non confitetur ea priusquam ad Communionem accedat.*

Quæ verba, subiungit Lugo disp. 14. n. 63. Licet nimirum videantur probare, scilicet necessitatem Confessionis, etiam peccatorum venialium, quando hæc multa sunt; possunt tamen intelligi cum proportionem, nempe de indignitate gravi in uno casu, & levi in alio.

Sed non capio verbum hoc. Existimo enim peccata venialia, quantumcumque gravia & multa, adeo perfectè & integrè deleri posse per contritionem charitate perfectam, ut Communionem careat omni proflus indignitate.

Cæterum non desunt alii Patres, qui hujus Ecclesiasticæ consuetudinis, præmittendi scilicet Confessionem, meminerint: inter cæteros D. Cyprianus lib. 3. Epistolâ 14. 15. 16. & 18. & Serm. de lapsis. Leo Papa Epistolâ 91. cap. 2. Auctor libri de Eccle. Dogmatibus apud D. Augustinum tom. 3. cap. 53. Etiam citatur à pierisque ipse Aug. Epistolâ 118. cap. 3. sed non est clarus, ut advertit Dicastillo disp. 9. n. 62.

Exscribo ejus verba: *Si tanta est plaga peccati, atque impetus morbi, ut medicamenta talia differenda sint, auctoritate Antistitis debet quisque ab altari removeri ad agendam penitentiam, & eadem auctoritate reconciliari. Hoc est enim indignè accipere, si eo tempore accipiat, quo debet agere penitentiam, non ut arbitrio suo cum libet, vel auferat se Communioni, vel reddat. In quibus verbis haud satis apparet, an loquatur de Confessione sacramentali, an verò de illa penitentia publica, quæ olim fiebat.*

Deinde non loquitur ex propria sententia,

sed aliorum, ut patet ex textu. Unde suam sententiam subiungens ait: *Reclius inter eos fortasse quisquam dirimit iuram, qui monet, ut præcipiè in Christi pace permaneant. Faciat autem unusquisque quod secundum fidem suam pie credit esse faciendum. Ubi quotidianam Communionem (de hac enim ibi disputat an expediat) relinquit uniuscujusque conscientia.*

Accedit, quod ait Aug. Ser. 252. de tempore: *Vnusquisque consideret conscientiam suam, & quando se aliquo crimine vulneratum esse cognoverit, prius orationibus, ieiuniis & elemosinis studeat mundare conscientiam suam, & sic Eucharistiam præsumat accipere. Ubi nulla mentio Confessionis.*

Quidquid sit de auctoritate D. Aug. qui etiam loco jam citato nequidem meminit alicujus penitentia, quam tamen constat esse necessariam. Estò, inquam, nulli Patres hujus legis mentionem fecissent, est tantum argumentum ab auctoritate negativa, quod non concludit, quando aliunde constat contrarium. Nonne hæc Consequentia valet: Patres non affirmant; ergo negant? Quot sanè inveniuntur, qui non meminerint jejunii? Num ideo rectè inferitur: ergo negant jejunium esse necessarium? Absit; sed magis suo silentio confirmant, quod alii aperitissimis verbis docuerunt, & Ecclesia perpetuò observavit.

Et ideo fortassis Aug. supra silet Penitentiam, & Confessionem, quia ex Scriptura necessitas Penitentia omnibus erat evidens; & aequè apertum ex praxi Ecclesiæ præceptum Confessionis. Si enim credimus Historiographis, refert Eusebius lib. 6. Historiarum c. 25. alia 27. Philippum Imperatorem volentem in die Paschæ communicare, non fuisse permisum ab Episcopo illius loci, nisi prius præmitteret Confessionem. Nicephorus item 11. Hist. cap. 34. narrat de Dioscuro Abbate, quod cum esset Presbyter & Confessarius, diligenter explorabat conscientias subditorum ante Eucharistiam.

Prætereo quod in obligatione non accedendi ad Communionem in statu peccati mortalis, quam omnes Patres ubique fidelibus intulerunt; implicite contineatur obligatio præmittendi Confessionem, prout etiam obligatio jejunandi; quia, ut dixi in fine præcedentis Conclusionis, qui accederet non præmissâ Confessione, accederet in statu peccati; idem est de illo, qui accederet non jejunus.

Porrò si aliquis me interrogat: ut quid ergo Ecclesia præcipit annuam Confessionem? Nonne satis erat præcipere annuam Communionem, quæ secum adfert obligationem confitendi?

Respondeo facile, quia multi sunt, qui excusantur à Communionem annua, equidem obligati ad Confessionem. Patet ex dictis Sectione præcedenti; tales in primis sunt pueri doli

capa-

Ab Ho era
mine non
est dicitur
Confessio.
Cyprianus.

D. Anselm.

Lugo

17. Allegatur
alio loco
qui dicitur
præceptum
penitentia.
D. Cyprianus
lib. 3. Epistolâ
14. 15. 16. & 18.

18.

Argumentum ab auctoritate negativa non semper concludit.

18.

Eusebius

Nicephorus

In obligatione communicandi in statu gratia, includitur obligatio Confessionis & jejuni.

19.

Cut Ecclesia præter annuam Communionem præcipiat

annuam
Confessio-
nem.

capaces, qui iudicio Confessarii adhuc non accipiunt Eucharistiam. Secundò, qui ob aliquod impedimentum non possunt suscipere Eucharistiam, cum tamen possint confiteri. Tertiò, qui in Paschate non habebant peccatum mortale, & ideo non præmissâ Confessione satisfecerunt præcepto Communionis annuæ & Paschalis, illi, inquam, si ante finem hujus anni peccent mortaliter, tenentur ante finem hujus anni confiteri, ut dicemus in materia de Pœnitentia.

20.
Cur potius
ad Euchar.
quam ad
alia Sa-
cram. præ-
requiratur
Confessio.

Rogas iterum, cur ad Eucharistiam magis, quam ad alia Sacramenta vivorum prærequiratur Confessio? Respondeo continuo, stat pro ratione à priori voluntas divina, vel humana; nam ex natura rei, suppositâ institutione utriusque Sacramenti, Pœnitentiæ scilicet, & Eucharistiæ, resultare hanc obligationem, quò fundamentò asseris?

Non oritur
hæc obliga-
tio ex natu-
ra rei,

Liquet profectò Sacramentum Pœnitentiæ institutum esse in remissionem peccatorum, constat pariter Eucharistiam ex sua institutione illam remissionem in communicante præexigere: sed quid tum? Nonne & alia Sacramenta vivorum? Quis dubitat? Et remissio peccatorum nonne obtinetur per contritionem charitate perfectam ante realem susceptionem Sacramenti? Unde ergo probatur, ex natura rei potius præmittendam Confessionem Eucharistiæ, quam aliis Sacramentis? Vel ergo ad omnia Sacramenta vivorum ex natura rei prærequiritur Confessio, ut aliqui docent, quos alibi refutabimus, vel ad nulla, cum omnium eadem sit ratio, consideratâ præcisè eorum institutione. Ratio ergo Scoti supra, & major dignitas hujus Sacramenti, congruentiam probant, non absolutam necessitatem. Quæ ergo causa necessitatis? Iterum dico, lex divina, vel humana.

sed ex lege
divina vel
humana.

21.
Lex divina
non satis
probat,

Adde, vel humana; quia ut habet secunda pars Conclusionis, jus divinum non satis probatur; quamvis communis asseratur. Eoimverò Græci Sacerdotes ab antiquo non confitentur ante celebrationem Missæ magis, quam ante administrationem cæterorum Sacramentorum. Nec unquam Eugenius IV. in Concilio Florentino inter cæteras quæstiones hanc proposuisset: *Cur neque Pontifices, neque Presbyteri celebraturi peccata sua confiteri soleant?* eam Præsul Mytilenensis dissolvit facile visus est, ut refertur in fine dicti Concilii.

Florent.
ut ostendi-
tur ex con-
suetudine
Græcorum.

Trident.

Et fortè propter consuetudinem illam Græcorum, Tridentinum in suo decreto specialem mentionem fecit Sacerdotum dicens: *Quod à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incumbit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo servandum esse decrevit.* Decrevit, inquam; ergo non tantum declarat in illo capite obligationem divinam, ut communiter volunt DD. sed novam dæcernit, etiam pro iis

qui fortè ex consuetudine præscripta nullam habebant.

Contrà: *Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse &c.* Respondeo primò, multas ecclesiasticas consuetudines declarare jus ecclesiasticum, & non divinum. Respondeo II. can. 11. expressè dicit Concilium: *Statuit, atque declarat.*

Contrà: *Quare communicare volenti* (inquit cap. 7.) *revocandum est in memoriam eius præceptum: Probet seipsum homo &c.* Respondeo ly eius, refert Apostolum, non Christum, ut patet ex contextu: nam pro ximè antecedit: *Preferim cum illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne &c.*

Instabis: illud præceptum tantum promulgat Apostolus, velut acceptum à Domino. Ego (inquit 1. Cor. 11. v. 23.) *accepi à Domino, quod & tradidi vobis &c.* Probet autem seipsum homo &c. Nam cum ibi solis Corinthiis scribat, ligaret alioquin illos solos; cum tamen ibi agnoscat Ecclesia præceptum universale.

Confirmatur: Deutero. 4. v. 2. *Custodite* (inquit Moyses ad filios Israël) *mandata Domini Dei vestri, quæ ego præcipio vobis*, scilicet ministerialiter, tamquam divina legis promulgator.

Unde dicit Christus Matth. 8. v. 4. *Vade, ostende te Sacerdoti, & offer munus, quod præcipit Moyses, in testimonium illis*, cum tamen oblatio illa esset juris divini, ut patet ex Levit. 14. in principio: *Locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Hic est ritus leprosi, quando mundandus est. Adducetur ad Sacerdotem: qui egressus de castris, cum invenerit lepram esse mundatam, præcipiet ei, qui purificatur, ut offerat duos passeres vivos pro se &c.*

Accedat similis locutio ipsius Apostoli 1. Cor. 7. v. 10. *Iis autem qui Matrimonio iuncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus. Ubi utrumque conjungit, Præcipio, inquit, scilicet ministerialiter, & non ego, scilicet principaliter.*

Nihilominus responderi posset Negando Assumptum: siquidem Apostolus 1. Cor. 11. non dicit, se à Domino accepisse præceptum Confessionis, sed institutionem tantum Sacramenti, quam antea ipsis tradiderat, & rursus refert ad memoriam reficendam, & dignam Dominicæ Cæne manducationem inculcandam.

Quocirca relationi illic subjungit v. 27. *Itaque quicumque manducaverit panem hunc vel biberit calicem Domini indigne, reus erit Corporis & Sanguinis Domini.* Ut autem quantum dignius est hoc Sacramentum, tanto dignius ad illud accederent, continuo attexit præceptum Apostolicum dicens: *Probet autem seipsum homo &c.* id est, examinet se, an habeat aliquod mortale peccatum per Confessionem non expiatum.

Interim præceptum illud est universale, quantum à præcipua parte Ecclesiæ consuetudine acceptatum, quamquam non ita univiale, ut obli-

obliget omnes omnino quoniam non Græcos Sacerdotes.

Neque novum est, leges aliquas speciales, & per se non omnes obligantes, fuisse latas ab Apostolis; ut manifestum est in præcepto non manducandi idolothya, lato in Actis Apostolorum cap. 21. v. 25. De his autem qui crediderunt ex gentibus, nos scripsimus; iudicantes, ut abstineant se ab idolis, immolato, & sanguine & suffocato, & fornicatione; quod tamen non concernebat nisi certas Provincias. Unde id alibi licere supponit Apostolus 1. Cor. 8.

Ex his colligitur responsio ad confirmationem: Scripturæ enim ibi adductæ tantum probant aliquando appellari legem aut præceptum hominis illud, quod per hominem intimatur, licet reverà sit præceptum, aut lex ipsius Dei, non autem generaliter; nam certum est Apostolos non tantum promulgatores fuisse legis divinæ, sed etiam quarundam legum proprii institutores. Quidni ergo etiam hujus legis, cum non satis constet de immediata institutione Christi?

Dices: Ecclesia numquam legitur dispensasse in hac lege in casibus; in quibus per se alioquin obligabat; ergo semper intellexit, quod à Christo immediate fuerit lata, & non ab Apostolis.

Respondeo Negando Consequentiam. Quid miraris? Etenim non dispensatur nisi peratur. Quis autem unquam audivit aliquem petiisse dispensationem in hoc præcepto & non obtinuisse? Dispensatio datur à Papa & quibus idem currit Romam? Aut si in necessitate ab Episcopo, casus sunt secreti, nec libenter quis prodit suam conscientiam peccati mortalis non confessi; sunt etiam ordinariè subitanei casus, propter quos non possit adiri Episcopus, & regulariter tales, in quibus lex per se cessat. Itaque non venit moraliter occasio petendæ dispensationis.

Adde, non solere peti, vel dari; quia facile plerique credunt, id non esse penes se. Aliàs ex praxi Græca, & præmissis satis liquet Ecclesiam, non tantum posse dispensare, sed etiam præceptum tollere.

Nec obstat pena excommunicationis generaliter lata in omnes, qui præsumperint docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere, Confessionem non esse necessariam præmittendam. Nam in eodem Concilio Tridentino sess. 25. de Regul. cap. 5. excommunicantur ipso facto omnes, qui sine licentia Episcopi, vel Superioris in scriptis obventà ingrediuntur monasteria Monialium.

Ingressi, inquit, inter septa monasterii nemini liceat, cuiuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obventà, sub excommunicationis pena, ipso facto incurrenda. Quis autem nesciat illum ingressum solum esse prohibitum per jus humanum, & illam legem poenalem non obligare ubique, sed

solum in locis in quibus Tridentinum est receptum?

Contra; nullus dubitat quin Ecclesia aliquando statuatur penam excommunicationis pro his, qui infringunt legem Ecclesiasticam; sed ubi excommunicat illos, qui audent docere talem, vel talem legem Ecclesiasticam non obligare, sicut hic facit Tridentinum, si verum est, quod præceptum Confessionis solum sit Ecclesiasticum, & non divinum?

Respondeo; quod non fecit, potuisse facere. Imò fecisse aliquando, ostendo evidentè ex declaratione Nicolai III. Exiit qui seminavit seminare semen suum, in qua art. 15. n. 3. sic lego: Et ne sedem prædictam contra detractores huiusmodi oporteat ulterius laborare: universis & singulis cuiuscumque præmentia, conditionis aut status, asserit præcipimus, ne contra prædictam Regulam (Fratrum Minorum) & statum Fratrum prædictorum seu contra præmissa per nos statuta, ordinata, concessa, dispensata, decreta, declarata, suppleta, approbata, & etiam confirmata dogmatizent, scribant, determinent, seu pravè loquantur publicè vel occultè &c. Ecce prohibitio.

Sequitur poena n. 4. Glossantes verò in scriptis constitutionem ipsam, aliter quam eo modo quo diximus; Doctores insuper & Lectores, dum docent in publico ex certa scientia, & deliberatè intellectum constitutionis depravantes &c. Excommunicationis sententiæ, quam ex nunc in ipsos proferimus; se noverint sabiacere: à qua per neminem, nisi per Romanum Pontificem, possint absolvi. Ita Pontifex, Num ideo rectè dixeris, illam declarationem, aut prohibitionem esse juris divini? Minimè.

Si autem à me quaeritur: cur ergo poena tam generalis, cum fieri possit, ut hæc prohibitio alicubi non sit recepta, adeoque non obligans? Respondeo, quia Nicolaus voluit suam prohibitionem esse generalem. Consimiliter ergo in præfenti, ideo Concilium Tridentinum generaliter sub poena excommunicationis prohibet contrarium doceri, quia omnimodè opravit legem suam esse universalem, & ut talem illam constituit.

Accedit, præceptum Confessionis non esse novum à tempore Tridentini, sed incepisse à temporibus Apostolorum, saltem in præcipua parte Ecclesiæ, ut superius indicavi, cumque Ecclesia Græca jam esset schismatica, jure merito supposuit Concilium, illam legem esse receptam ab universis verè fidelibus, & ideo excommunicavit omnes contrarium docentes, etiam in illis locis ubi Concilium non foret receptum.

Sed contra ex D. Aug. lib. 4. de Baptismo contra Donatistas cap. 24. Quod universa tenet Ecclesia, nec Concilio institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolicà traditum rectissime creditum. Traditum, inquam, tamquam à Christo datum, & per Apostolos ad nos derivatum. Responsio patet ex dictis, nunc enim ostendimus universam Ecclesiam non semper id tenuisse.

Q q omni in. Hactè

8c

Objectio

Solvitur.

Nicolaus Tertius generaliter excommunicavit omnes depravantes intellectum suæ Constitutionis & Exiit qui seminavit

100

27.

Præceptum Confessionis incepit à temporibus Apostolorum.

Objectio ex S. Aug.

Solvitur.

25. Responsio ad confirmationem.

Objectio

Responsio

Quæ Ecclesiæ non dispensant in hoc præcepto.

26. Præceptum excommunicationis non probatur per divinum.

Tridm.

An præceptum Confessionis sit divinum.

28. Pro sententia, quæ doctet præceptum Ecclesiasticum; citatur Scotus à Vasquez;

Haecenus pro sententia, quam nonnulli probabiliter docent; præceptum scilicet Confessionis tantum esse Ecclesiasticum; pro qua Vasquez disp. 207. nu. 39. in fine citat etiam Doctorem nostrum 4. d. 9. q. unica. Ubi (inquit Vasquez) in extremis verbis asserere videtur hoc præceptum esse Apostoli 1. ad Cor. 11. ac proinde Ecclesiasticum, Verba Scoti sunt ista: *Sic etiam speciali lege tenetur Sacerdos antequam exerceat istum actum ad Penitentiam exteriorem (id est, Confessionem). Et si dicas, quæ lege? Dico quod illa lege Apostoli, quæ ponitur 1. Cor. 11. Probet seipsū homo &c.*

sed commode potest explicari de præcepto divino.

Ergo lege Ecclesiastica: quomodo id sequitur? Jam enim ante ex Scriptura probavimus, sæpè appellari legem aut præceptum hominis illud; quod per hominem intimatur, licet revera sit præceptum aut lex ipsius Dei. Quare ipse Vasquez in eadem disp. n. 42. in fine: Concilium, inquit, non ideo vocat præceptum Apostoli, quod ab eo tamquam à Legislatore editum fuerit; sed quod tamquam à Domino acceptum, ab eo fuerit nobis explicatum.

Qui sic poterat interpretari Tridentinum, non poterat similiter interpretari Scotum? Sed videntur aliqui ad hoc allaborasse & allaborare, ut possint Doctorem Subtilem allegare pro sententiis, quas putant minus probabiles, ne dicam absurdas.

29.

Atque ut Scoti esset hæc opinio, parùm refert; nam contraria non convincitur, & alii plures graves Auctores illam docent, neque aliquis antiquorum, aut recentiorum Doctorem responderet ad consuetudinem Græcorum, quæ nihil est maximum argumentum, hanc legem non esse Divinam, sed tantum Apostolicam.

Nec aliquem moveat quod Apostolus loco citato non ut rem novam, sed ut antiquam illud præceptum tradat; nam etiam ipsam institutionem Sacramenti tradit ut antiquam rem, *Ego enim accepi à Domino quod & tradidi vobis.* Non ait: *Quod & trado vobis, sed, quod tradidi:* ergo jam ante instructi fuerant Corinthii circa institutionem Eucharistiæ & dispositionis requisitæ, sive ex jure divino, sive ex jure Apostolico superaddito, ad dignam ipsius manducationem.

quod agnoscit communior sententia, & probatur ex Leone Papa,

Quia autem intellexerat Apostolus, multos ex ipsis indignè manducare, parùm curantes præceptum Apostolicum Confessionis, ideo refertur memoria, iterum referens institutionem venerabilis Sacramenti, & probationem necessariam, ut quis dignè illud accipiat.

30.

quod agnoscit communior sententia, & probatur ex Leone Papa,

Cæterum communior sententia agnoscit præceptum divinum, quod videtur insinuare Leo Papa Epistolâ 91. c. 2. ibi: *Mediator enim Dei & hominum, homo Christus Iesus, hanc Præpositis Ecclesia tradidit potestatem, ut & consentibus satisfactionem penitentia darent, & eadem salubri satisfactione purgatos ad Communionem Sacramentorum per ianuam reconciliationis admitterent;* id est, per Sacramentum Penitentia: ergo illud Sacramentum est necessarium, idque ex jure divino.

Alioquin quomodo bene dicit Christum de-

disse Sacerdotibus potestatem admittendi per absolutionem sacramentalem, si absque illa possit homo peccator ad Eucharistiam accedere? Non enim admittitur per specialem potestatem, qui sine illa potest intrare.

Equidem responderi posset, specialem potestatem esse necessariam, non ut simpliciter aliquis admittatur ad dignam Communionem, constat siquidem in multis casibus, de quibus infra, contritionem sufficere; sed ut admittatur per Sacramentum Penitentia, sive hoc Sacramentum sit necessarium ex jure divino, v. g. si accedens nolit, vel fortè non possit contritionem elicere, sive tantum ex jure Ecclesiastico. Igitur semper requiritur potestas à Christo data Apostolis Joan. 20. v. 22. & 23. his verbis: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.*

Pro communis sententia asserunt etiam Cyprianum Epistolâ 10. ubi sic dicit: *Nondum penitentia acta, nondum exomologesi facta, nondum manus ex Episcopo & Clero imposita, Eucharistia illis datur: cum scriptum sit: Qui ederit panem, aut biberit calicem Domini indignè, reus erit Corporis & Sanguinis Domini. Sed tunc illi rei non sunt, qui minus Scripturæ legem noverunt: erunt autem rei, qui presunt, & hac fratribus non suggerunt, nisi instructi à Præpositis faciant omnia cum Dei timore, & cum data ab eo & præscripta observatione.*

Eodem modo loquitur Epistolâ 11. ibi: *illi contra Evangelii legem, contra vestram quoque honorificam petitionem, ante actam penitentiam, ante exomologesim gravissimi, atque extremi delicti factam, ante manum ab Episcopo & Clero in penitentiam impositam, offerre lapsis pacem & Eucharistiam dare, id est, sanctum Domini Corpus profanare audeant, cum scriptum sit, qui ederit panem &c. Similia habet Epistolâ 12.*

Verum enim vero si per Scripturæ legem & Evangelii legem, & observationem à Deo præscriptam, intellexero præceptum prohibens indignam Communionem, tota difficultas civitatis evanescit. Quis namque ambigit, indignè eum communicare, qui accedit non præmissa Confessione, etsi tantum præcepta jure Ecclesiastico? Ergo contra legem Scripturæ, & legem Evangelii datur Eucharistia ante exomologesim factam gravissimam, atque extremi delicti, scilicet abnegationis Fidei: quisquis enim talis est, indignus est, saltem ex lege humana, verat autem lex divina quemcumque indignum admittere.

Et si dixerò; Ecclesiæ non posse constare de sufficienti dispositione interna hujusmodi publici peccatoris, nisi præviâ absolutione sacramentali, quis me arguet de errore? Quidni ergo peccent contra legem divinam, qui talibus peccatoribus dant Eucharistiam?

Displicet hæc interpretatio? Maxime, inquis, & merito; quoniam sic ex illis locis nullum omnino colligitur præceptum Confessionis, contra communem sensum Doctorem.

Dic

Præceptum
Confessio
nec sensu
Cypriano
scriptam
quod
dicitur
num. quo
dicitur ab
Innoc. vo-
catur jus
divinum.

Dic ergo præceptum Confessionis eo sensu vocari à Cypriano oblationem à Deo præscriptam, eo, inquam, sensu, quo Innoc. III. Extra de Decimis cap. 26. vocat Decimas, jus divinum dicens: *Si Decima, quas Deus in signum universalis Domini sibi reddi præcipit &c.* quia videlicet præceptum Decimarum radicaliter seu potestativè manat ex jure Evangelico, & potestate specialiter à Christo data; & ab Ecclesia Decimæ specialiter ordinantur ad cultum divinum.

Et verò præceptum Confessionis quis dubitat ex simili potestate manare, & ad specialem cultum & reverentiam Christi Dei & hominis ordinari? Itaque nec auctoritas Cypriani urget; adeoque non video efficaciorum probationem communis sententiæ, quàm communem sensum Doctorum.

33.
Comman-
dum non
præmissi
Confessione
est tantum
vultum
peccatum.

Qualiscumque tandem fuerit obligatio, sive divina, sive humana, hoc certum habeo, unicum tantum esse peccatum non præmissa Confessione communicare, ut dixi in fine præcedentis Conclusionis. Rationem à priori assignat Dicastillo disp. 9. n. 63. quia præceptum solum est negativum non communicandi sine Confessione, non verò affirmativum, præmittendi Confessionem.

Probatio
Dicastillo
interrogat.

Sed quid inde? Numquid etiam præceptum jejunii solum est negativum non communicandi post sumptum cibum? Et tamen secundum eundem Auctorem n. 12. est duplex peccatum sic communicare.

Prosequitur Dicastillo supra n. 63. Unde si in aliquo casu, tempore, aut in aliqua Religione sit etiam præceptum affirmativum confitendi, duplici peccato peccabitur, altero contra præceptum affirmativum confitendi; altero contra præceptum negativum non communicandi sine præmissa Confessione mortalis.

Sed & hoc falsum est, nisi præceptum affirmativum distinctum habuerit motivum.

34.
Affirmative
verum ratio
pauca.

Ratio ergo à priori melior est; quia Lex illa specialis præmittendi Confessionem peccati mortalis, sive negativam dixeris, sive positivam, habet idem prorsus motivum cum lege divina non communicandi in statu peccati mortalis.

Interim differunt inter se, quòd in rarissimo casu possit quis suscipere Eucharistiam in statu peccati mortalis; quia rarissimum est, quòd homo non possit se disponere ad gratiam sanctificantem per actum contritionis, aut amoris Dei super omnia. At verò sæpius occurrit necessitas communicandi, quando tamen deest copia Confessoris.

Quod probe intelligens Concilium Tridentinum, ad evitanda multa inconvenientia, & sacrilegas Communiones, limitat præceptum Confessionis dicens sess. 13. cap. 7. *Modo non deest illis copia Confessoris.* Et canone ultimo: *Habita copia Confessoris.* Hinc omnes docent,

in nimis multis casibus licere ad Eucharistiam accedere non præmissa sacramentali Confessione. Solum controversitur, quinam sint illi casus. Pro regula generali statuo:

CONCLUSIO IV.

A præcepto Confessionis excusatur grave incommodum proprium, vel alienum.

Hæc regula passim admittitur à Doctoribus, nec sine ratione; cum enim finis legis, scilicet status gratiæ, possit obtineri per solam contritionem, non est verosimile vel Christum, vel Ecclesiam voluisse obligare ad Sacramentum Pœnitentiæ cum gravi incommodo proprio, vel alieno; ne hoc præceptum in destructionem potius sit, quàm in ædificationem.

35.
Præceptum
præmittendi
Confessionem
non obligat
cum gravi
incommodo;

Quæris autem quæ sint ista incommoda in particulari, quæ excusant? Hoc opus, hic labor est; pendet siquidem ex particularibus circumstantiis: & ideo quod uni placet, alteri displicet. In articulo mortis omnes conveniunt, ut, si forte casus contingeret agonizantem habere copiam Sacramenti Eucharistiæ, & non Pœnitentiæ, cum solâ contritione possit illud suscipere; estò Viaticum foret juris tantum humani, præceptum autem Confessionis juris divini.

36.
Pate in articulo
mortis, quando
deest copia
Confessoris.

Probat, quia non est generaliter verum, vel præceptum divinum præponderare humano, vel è contra humanum divino; sed sæpè Deus ita accommodat suam voluntatem voluntati hominum, ut nolit suum præceptum obligare, ubi adimpletio est impossibilis absque violatione præcepti humani. Et è converso sæpius cessat obligatio legis humanæ, propter impossibilitatem legis divinæ.

Exempla sunt obvia, ut in his non oporteat immorari. Quid namque illustrius, quàm præceptum audiendi Missam in die Festo non obligare, quando auditio est impossibilis cum observantia legis charitatis? Similiter non obligare præceptum divinum Baptismi pro illo tempore, quo ab Ecclesia justè alicui prohibetur ejus susceptio?

Ratio à
priori bene-
igna volun-
tas legisla-
toris.

Quæris rationem à priori? Jam supra assignata est, scilicet voluntas Legislatoris, qui non censetur velle obligare, quando lex ejus non potest commodè observari, cum alioquin materia legis non sit planè necessaria ad honestatem rationalis creaturæ. Porro in discernendis illis incommodis, opus est magnâ prudentiâ. Et quia tot sensus, quot capita, hinc facile contingit, ut licet in aliquibus casibus Auctores communiter conveniant, in aliis tamen in utramque partem probabiliter sint divisi.

36.
An Sacerdos non
præmissâ
Confessione
possit celebra-
re ad
dandum
Viaticum?

Sententia
affirmans
est tuta.

est ad eun-
dem finem
non possit
celebrare si-
ne vestibus
sacris.

37.

Trident.

Assignatur
ratio dispa-
ritatis.

Quamvis ergo, ut statim dixi, consentiant omnes in articulo mortis, ut infirmus possit communicare, ad satisfaciendum præcepto divino vel humano, & ad percipiendum fructum Sacramenti valde utilem, & aliquando etiam necessarium ad salutem: attamen dubitant aliqui, an Sacerdos non præmissâ Confessione possit celebrare ad Viaticum infirmo administrandum. Ratio dubitandi sumitur ex præcepto non communicandi post sumptum cibum, aut potum, à quo licet excusetur ipse infirmus, ut non jejunus possit accipere Viaticum, ne utriusque tamen Sacerdos, ut non jejunus possit celebrare, ad dandum Viaticum, ut communiter docent: quantum ergo minus celebrare non præmissâ Confessione, cum jejunium tantum sit juris Ecclesiastici, Confessio autem probabiliter juris divini?

Nihilominus sententia affirmans id esse licitum, est communior, & in praxi tuta. Ad rationem dubitandi in primis responderi possit, etiam jejunium tali casu non obligare Sacerdotem, ut infra dicam.

Secundò; si illud argumentum concluderet, sequeretur Sacerdotem posse celebrare sine vestibus sacris ad communicandum seipsum in articulo mortis (quod nemo dixerit) sicut potest ad istum finem celebrare non præmissâ Confessione: etenim celebrare cum vestibus sacris certò certius tantum est juris Ecclesiastici; ergo non valet hoc argumentum: Hæc necessitas excusat ab impletione præcepti divini; ergo etiam ab impletione cuiuscumque præcepti humani, siue utrumque respiciat eandem personam, siue diversam, ut planum est in exemplo assignato.

Quantum ad casum præsentem, ex Tridentino & communi sensu Fidelium constat hoc præceptum non obligare in urgente necessitate. Quòd si (inquit Concilium cap. 7.) *necessitate urgente, Sacerdos absque præviâ Confessione celebraverit &c.* Ergo supponit in illa necessitate id esse licitum. Jam autem necessitas proximi aliquo modo propria est.

At verò præceptum Ecclesiasticum celebrandi cum vestibus sacris obligat cum majori universalitate, ut patet ex eodem communi sensu Fidelium, & generali praxi Ecclesiæ, quæ non nisi in specialissimo casu concedit celebrationem sine vestibus sacris. Similiter docent multi præceptum jejunii sic strictum & universaliter obligare, ut nisi Ecclesia id specialiter indulgisset, nequaquam posset necessitas Viatici dandi, vel accipiendi excusare.

Ratio disparitatis est; quia hæc præcepta lata sunt ob reverentiam tanti Sacramenti, adeoque planè conveniens erat, ut ritus & cultus, quo celebratur, & sumitur, uniformis esset, & solemnissimus; nec posset ob privatas necessitates aut utilitates alterari; præsertim cum aliâ viâ haberi non possit, sicut potest haberi status gratiæ (qui est finis præcepti Confessionis) absque

Confessione, nempe per contritionem, vel amorem Dei super omnia.

Sed contrà; Excommunicatus potest celebrare sine absolutione ad communicandum se vel alium infirmum. Respondeo, illud præceptum non tam esse durum ob reverentiam Sacramenti, quàm in penam excommunicati. Voluntas autem puniendi mitius interpretanda est. Reg. 49. de Reg. juris in 6. *In panis benignior est interpretatio faciendâ.* Atque hæc de articulo mortis.

Aliud grave incommodum, quod communiter pro tali agnoscitur, est infamia, quam aliquis incurreret, nisi hic & nunc communicaret, non præmissâ Confessione. Quæ infamia potius intelligitur nomine scandali, quando dicitur id licere ratione scandali, quàm scandalum propriè dictum, siue activum, id est, dictum, vel factum minus rectum præbens occasionem proximo peccati; siue passivum, quod est ipsum peccatum proximi: nam rarissimum est, quòd aliquis peccet præcisè ex eo, quòd tu ablines à Communione, recedendo videlicet à mensa Communionis, ad quam cum aliis accesseris; siquidem verè habes peccatum mortale, ut supponitur, & ita hoc judicando nemo peccat iudicio temerario, neque etiam detrahit aliis narando, quoniam res fuit publica.

Si dixeris, quòd ommissio ista Communionis non præbeat sufficiens fundamentum hoc iudicandi; Infero: ergo similis tunc datur occasio, sicut dum quis communicaturus, querit prius Confessarium; quid si enim videntes temerariè iudicent, te habere peccata mortalia? Et tamen propter illud iudicium non est relinquenda Confessio, quia est scandalum acceptum, minime datum.

Melius ergo intelligitur, ut dixi, nota seu infamia, quamvis reverè scandalum propriè dictum sufficeret, si oriretur; v. g. si proximus, qui videt me non communicantem in Paschate, etià ipse sine iusta causa non communicet, parum curans præceptum Ecclesiæ, quia putat me non curare. Equidem tale scandalum non videretur requiri; sed latis est, si subest periculum suspicionis peccati mortalis in aliis, etsi in illa suspicionem ipsi non peccent: maxime cum is, qui jam antè confessus, iterum redit, seu discedit à loco Communionis, præbeat occasionem suspicandi de se, quòd non unum tantum, sed plura mortalia habuerit; quomodo enim tam facile excidisset unum mortale?

Nec obstat, quòd idem periculum possis incurrere, vel ex Confessione, quæ Communioni præmittitur modo ordinario, vel quæ diutius solito protrahitur, quòd tamen periculum non excusat, vel simpliciter à Confessione, vel ab integritate Confessionis: non obstat, inquam; nam præterquam quòd illæ suspensiones sint infundatæ, cum etiam illi, qui nullum habent peccatum mortale, soleant Communionem

Sect. 10. De Dispositione spirit. suscipi. Concl. 4. 309

semper, vel sepius Confessionem præmittere, & diutius aliquando confiteri, quam illi, qui habent multa mortalia; liquet profecto, quod sit onus Confessionis intrinsicum, quod nullatenus, ut proprio loco dicitur, excusat, vel à Confessione simpliciter, vel ab ejus integritate.

Sola admittitio populi non excusat.
Dixi signanter: *Nota vel infamia*, quia sola admiratio populi secundum Doctores communiter non excusat.

40. Necesse sola inchoatio Missæ.
Diana.
Dicasillo.
Henricus.
An autem sufficiat inchoatio Missæ, etiam si commodè & sine aliqua nota aut infamia Sacerdos possit confiteri, non consentiunt omnes Auctores. Sententia negativa videtur nobis probabilior; prout etiam videtur Dianæ p. 3. tractat. 4. reol. 48. ubi citat plures Doctores pro se; quamvis etiam non desint, quos ibidem refert, qui doceant contrarium; quos sequitur Dicasillo disp. 9. n. 79. dicens: Quæ sententia propter tantorum virorum auctoritatem mihi placet, quamvis rationes oppositæ, si ratione tantum agimus, probabiliores videantur; atque, ut rectè cum Sylvestro & aliis notat Diana, in Missa cum Diacono, inter canendum in Choro, vel si sit concio, ut fit post Evangelium, & adsit ibi Sacerdos, qui fortè tunc Diaconi personam gerit, & alioquin potest absolvere, non video sufficientem rationem, ut non confiteatur. Sed propter auctoritatem aliorum Doctorem probabile videtur, posse pergere absque Confessione, eliciendo contritionem. Hucusque Dicasillo.

41. Pro opposita sententia perperam citatur Suarez & Dicasillo.
Citat autem inter alios Doctores Suarium disp. 66. sect. 4. continud subjungens: Quem falsò pro contraria sententia etiam in hoc puncto retulit Diana ibidem; solum enim dicit teneri, si non facile possit conteri.

8. Henr.
Sylvester.
Sed numquid Dicasilloni credendum? Confabit ex verbis Suarii, quæ subscribo. Si memoria peccati vel necessitas occurrat, jam inchoatà Missa, & facile & sine incommodo possit ad altare vocari Confessor, faciendum est, & præmittenda confessio. Ita Bonav. in 4. dist. 13. in expositione litteræ circa principium. Sylvester verbo Eucharistia 2. q. 6. Et ratio est, quia illa prior pars Missæ (scilicet ante consecrationem) est extrinseca Sacrificio, & ideo sine indecentia interrumpi potest ex causa rationabili, sicut fieri solet per concionem aut populi orationem. Si autem non potest ad altare vocari Confessor, non tenetur Sacerdos inde discedere, & Missam inchoatam relinquere. Ita sentit Bonaventura supra. Hæc Suarez loco citato §. *Difficultas verò est.*

Et §. præcedenti sic ait: Si hæc memoria (scilicet peccati mortalis) vel necessitas (absolvendi Sacrificium inchoatum) post consecrationem superveniat, sine controversia & limitatione dicendum est, progrediendum esse ad Communionem sine Confessione cum sola interiori pœnitentia, propter integritatem &

perfectionem Sacrificii, quæ res gravissima est, & maximè necessaria.

Quin imò licet facile, & sine ullo scandalo possit Sacerdotem ad altare vocare, & confiteri, nec tenetur nec debet id facere, quia non debet Sacrificium jam substantialiter inchoatum interrumpere, nisi fortè tanta esset necessitas, ut non speraret se posse ad contritionem sine Confessione pervenire; tunc enim ex duobus incommodis minus est eligendum. Hætenus Suarius.

Si memoria peccati occurrat post consecrationem putat Suarez non esse contritionem etiam seorsum scandalo.

Regius.
Idem docet Regius qu. 80. nu. 16. & alii, quos refert Diana supra, ubi proposita questione, An Sacerdos, si post introitum recorderetur aliquis peccati mortalis, teneatur confiteri, si sine scandalo potest? Affirmativè, inquit, respondet Sylvester, Navarrus, Suarez, Coninck, & alii. Sentes, quod si Sacerdos post consecrationem recorderetur peccati mortalis, debet elicere contritionem, & Missam prosequi; sin autem ante consecrationem, seclusà infamiâ, confiteatur. Quid videtur tibi Lector, num Diana falsò retulit Suarium in hoc puncto?

Atque hæc doctrina indubiè probabilis est tum ex auctoritate, tum ex ratione jam assignata: imò probabilior; si tamen probabile sit, solam inchoationem Missæ sufficere, quod docet Henriquez lib. 8. cap. 46. n. 3. nullâ assignatâ ratione.

Regius.

Henricus.

Quin imò putat Bonacina disp. 4. q. 6. p. 1. n. 15. & non sine fundamento, esse obligationem confitendi, etiam post consecrationem; si possit fieri sine scandalo, cum tunc nulla sit necessitas prætermittendæ Confessionis, nec interrumpatur Missæ Sacrificium, cum aliquid fiat, quod dirigitur & ordinatur ad ipsum Missæ Sacrificium dignè conficiendum. Cæterum quia regulariter non potest Missa, saltem post consecrationem, sine nota vel gravi infamia interrumpi; ideo fortè generaliter aliquid docuerunt, tali casu non esse obligationem.

42. Oppositum docet Bonacina.

Hoc certum est, quod Suarez supra bene notavit, post consecrationem semper progrediendum esse ad Communionem cum sola interiori pœnitentia propter integritatem Sacrificii, etsi sine aliqua nota vel infamia Sacerdos possit Missam dimittere. Secus fortè alicui videretur ante inceptum Canoaem, cum in multis aliis casibus tunc Missa dimitteretur, in nullo autem post consecrationem, quando Communionio est possibilis.

Pro fine hujus casus apponò verba Doctoris Subtilis 4. dist. 9. q. unica n. 3. *Si non occurrat (inquit Scotus) opportunitas confitendi, si potest sine scandalo vitare, ne tunc communicet; tenetur non communicare, sed expectare Confessionem. . . . Si verò occurrat scandalum, nisi statim communicet, utpote si est indutus (Sacerdos) & postquam indutus est, occurrit sibi conscientia de peccato mortali, de quo non fuit confessus, & non habet in promptu idoneum Confessorem, tunc cum contritione, & voluntate*

43. Circa casum propositum ponuntur verba Scoti.

stendi tempore opportuno, potest celebrare, ut scandalum evitetur. Et similiter de alio communicato, qui non celebrat, utpote consuetudo est in aliqua Religione, vel Ecclesia, ut omnes non Sacerdotes communicent, in simili casu, scilicet si tunc cum debet communicare, non habet idoneum Confessorem, potest tunc non confessus communicare.

Nec est dicendum, quod peccet mortaliter, vel transgrediatur præceptum, ut evitet scandalum, quia nullum præceptum excludit istum ab isto actu in hoc casu, quia dilatio Confessionis in actu, quo nunc habetur in affectu, non excludit, quin sit membrum etiam Ecclesie militantis, habile ad actus, in quibus membra communicant, & tenetur vitare scandalum proximi. Hactenus Doctor Subtilis de Sacerdote, qui recordatur peccati mortalis non confessi ante consecrationem, & similiter de alio communicato, qui non celebrat.

Sed quid de Sacerdote, qui recordatur peccati mortalis non confessi, vel peccat mortaliter in ipso Sacrificio post consecrationem? Dico, quod Sacerdos priusquam consecret, tenetur laborare, ut sit extra peccatum mortale. Si autem contingat, quod post consecrationem, ante tamen Communionem occurrat sibi memoria peccati mortalis, olim commissi, de quo non præcessit penitentia interior vel exterior, tenetur tunc habere penitentiam interiorem, antequam percipiat, & disserre penitentiam exteriorem; id est, Confessionem, donec occurrat opportunitas confitendi, id est, donec habeat idoneum Confessarium. Ita Scotus supra n. 5.

44.
Quis in casu proposito sit idoneus Confessor,

Interrogas, quis sit idoneus Confessor? Respondeo, quicumque potest, & vult directè absolvere à peccatis mortalibus, quorum conscientiam habes; est privilegiatus tantum; aut talis, cui cum minori devotione soles confiteri.

Dices; quid si ergo habeam unum peccatum mortale non reservatum, & alterum reservatum à quo non potest Confessarius præsens absolvere, urget autem necessitas celebrandi vel communicandi: teneor confiteri? Et si teneor, possum confiteri solum non reservatum? Pro responsione ponitur

CONCLUSIO V.

Habens peccatum reservatum, & aliud mortale non reservatum tenetur ante Communionem confiteri inferiori: equidem satisfacit confitendo non reservatum.

45.
Lugo.
Dicastillo.

Ita docet Cardinalis Lugo disp. 14. n. 87. & Dicastillo disp. 9. n. 111. Et quidem, supposita veritate posterioris partis, prima videtur satis certa. Si enim necessitas Communionis est causa sufficiens dimidiandi Confessionem, quid-

ni etiam sit causa necessaria? Etenim non solum præcipitur Confessio omnium peccatorum copulativè, sed etiam singulorum divisim, ut patet in eo, qui ob justam causam (puta quia timet revelationem sigilli, aut aliud grave nocumentum Confessioni extrinsecum) tacet aliquod peccatum non reservatum, qui tamen adhuc tenetur ad alia confitenda ante Communionem.

Dixi in Conclusione, Mortale non reservatum, quia si præter reservatum non habet nisi venialia, nulla est obligatio illa confitendi, nisi fortè per accidens, quando non haberet contritionem; tunc enim deberet confiteri venialia, ut eo modo absolveretur indirectè à reservatis, & reciperet gratiam, ne indignè communicet, suscipiendo Sacramentum in statu peccati mortalis.

Itaque cardo difficultatis in hac præcisè vertitur questione, an necessitas Communionis sit causa sufficiens dimidiandi Confessionem? Enimverò si debeo explicare peccatum reservatum, quamvis directè non possim ab illo absolvi, satis probabile videtur, nullam esse obligationem confitendi; ne alioquin sit obligatio ad bis confitendum idem peccatum reservatum, semel inferiori, & postea superiori, ut ab ipso directè absolvar, quod est onus grave extrinsecum Confessioni.

Respondet Suarez disp. 66. sect. 4. §. Quartus casus, illud gravamen ferè nullius momenti esse, ut excusare sufficiat ab obligatione hujus præcepti divini. Et ideo existimat contrariam sententiam probabiliorē. Item, quia propter illam causam non excusaretur aliquis ab obligatione implendi præceptum annuæ Confessionis. Item, aliàs posset quis eo prætextu multis annis non confiteri, & sæpius communicare sine Confessione; consequens autem est satis absurdum.

Contra: hoc non est magis absurdum, quam quòd aliquis prætextu alterius gravis nocumenti, v. g. infamiae, quam justè timet sibi à Confessario inferendam, multis annis non confiteatur, & sæpius communicet sine Confessione.

Si dixeris, facile posse reperiri Confessarium, à quo non timetur illud malum. Respondeo, etiam satis facile posse reperiri Confessarium, qui habeat potestatem absolvendi à reservatis.

Cæterum non esse leve onus bis confiteri idem peccatum ipsa clamat experientia, quando tot inveniuntur peccatores, qui sacrilegè confitentur, quia verècundantur semel exprimere aliquod peccatum.

Quamobrem, ut veniamus ad punctum principale, iterum dico, vel non esse obligationem confitendi, vel penitentem satisfacere confitendo solum peccatum non reservatum. Quòd autem satisfaciat (tameñ ab aliquibus impro-

Sect. 10. De Dispositione spirit. suscipi. Concl. 5. 311

Derechta
Lugo
Crisp.
Alphab.
Major d.
Soto
Antonin.
Mart. de
Lugo
Nugus
Suarez
Diana
Ferd. de
Castro
Joannes de
Salas
Bonacina
48.
Ratio à
priori quia
talis Confessio
est formaliter
integrata.

improbabile dicatur, & à Durando 4. dist. 17. q. 15. n. 11. ut refert Lugo supra n. 86. acerbius censurâ afficiatur) probabile esse, Lugone referente, fatetur non pauci, nec contempnendi Theologi. Gerlon 2. parte de Casuum reservatione; & Alphab. 41. Alexander Aletius 4. p. qu. 78. membro 5. art. 2. ad ultimum. aliàs q. 118. membro 4. art. 5. §. 2. Et Major d. 17. qu. 5. dicunt esse probabilem. Petrus de Soto lect. 10. de Confessione, esse maximè probabilem. S. Antoninus tertiâ parte tit. 14. c. 19. §. 6. contrariam sententiam demonstrari non posse, sed tantum esse probabilem; quo etiam modo loquitur Mart. de Ledesma 2. p. 4. q. 8. art. 2. dub. 4. dicens contrariam sententiam non esse certam. Nugus in 3. part. quæst. 9. Additionum art. 2. in 2. p. art. 1. dub. 3. refert pro hac sententia aliquos juniores; & contrariam solum vocat probabiliorè; quod etiam indicat Suarez tom. 4. in Tertium. disp. 31. sect. 3. n. 8. dicens posse reddi probabilem rationem, cur omnia peccata dici debeant inferiori. Clarius loquitur Diana parte 3. tract. 4. resolut. 104. in fine, ubi ita concludit: Ex quibus omnibus apparet, pœnitentem habentem casum reservatum, etiam cum excommunicatione, urgente necessitate ad celebrandum vel communicandum, posse, ubi magis libuerit vel expedierit, aut confiteri peccata non reservata, & seu simul reservata, & non reservata, vel elicere actum contritionis, & sine prævia Confessione celebrare, aut communicare. Eandem sententiam docet absolute Ferd. de Castro parte 1. Operis moralis tract. 4. disp. 4. puncto 3. §. 6. cujus titulus est. *Positum aliquando absolvi Hæreticus à privato Sacerdote de peccato non reservato, tacitâ hæresi.* Et postea n. 2. respondet affirmativè. Eandem sententiam probabilem esse docuit P. Joannes de Salas in manuscriptis de Sacramento Pœnitentiæ, & indicat Bonacina disp. 5. de Sacramento Pœnitentiæ q. 7. p. 5. §. 3. n. 9. vocans contrariam sententiam solum probabiliorè: Hæcque Eminentissimus. Quis ergo dubitet de probabilitate hujus sententiæ saltem ab extrinseco, id est, auctoritate Doctorum? Ratio autem à priori est; quia ex nullo capite potest ostendi obligatio confitendi illud peccatum, à quo Confessarius non potest absolvere; & cum aliunde sit obligatio confitendi; ut communior sententia supponit, cur nequeat Confessionem dimidiare, cum integritas materialis non ita requiratur ex jure divino; quin in multis aliis casibus sufficiat integritas formalis? Profectò neque integrè materialiter confitetur, qui exprimit reservatum coram giudice non competente. Siquidem Confessio sacramentalis non est quælibet narratio peccatorum; sed facta coram giudice Vicario Dei, ad accipien-

dam directam eorum absolutionem. Ergo si licità est Confessio peccati non reservati cum reservato; tamen non sit materialiter integrata, etiam licita erit Confessio solius peccati non reservati; quoniam utraque est formaliter integrata. Nam pœnitens deserit omnia sua peccata mortalia ad legitimum judicem; quantum potest; ideo enim peccatum reservatum non confitetur, quia non habet judicem legitimum, ad quem deferat. Sed contra primò; nisi talis pœnitens manifestet peccatum reservatum, Confessor non habebit sufficientem notitiam status ipsius. Respondeo, habere illam notitiam, quæ est necessaria, ut de peccatis confessis judicet; sicut quando ex alia justa ratione omittitur aliquod peccatum; de quo aliàs possit judicare. An fortè existimas, quòd possit Confessarius, & debeat injungere pœnitentiam sacramentalem pro peccatis, quæ non potest directè absolvere? Erras toto celo. Ad quid ergo requiritur illorum notitia? Constat, inquit Tridentinum sess. 14. cap. 5. *Sacerdotes iudicium hoc, incognitâ causâ, exercere non potuisse, neque equitatem quidem illos in pœnitiniungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent.* Quæ ergo obligatio confitendi peccata, de quibus Confessarius non habet judicare, & quæ non potest punire? Dices; quia fieri potest ut pœnitens sit in proxima peccandi occasione, quam aliâ ratione non potest explicare, nisi confitendo peccatum reservatum. Respondeo, per accidens est, & ideo impertinens ad doctrinam generalem. Arguis iterum: ergo etiam absque necessitate communicandi potero sic dimidiare Confessionem, sicut potest ille, qui tacet aliquod peccatum, sed quòd timeat sibi à Confessario grave malum extrinsecum. Respondeo Negando Consequentiam. Ad simile dico, etiam requiri aliquam necessitatem, ut in illo casu possit dimidiari Confessio; v. g. quòd pœnitens diutius deberet dissete Confessionem, & fortassis toto illo tempore manere in statu peccati mortalis, defectu perfectæ contritionis, cum aliàs eliciendo attritionem, & confitendo constitueretur facilè in gratia: quod est aliquod genus necessitatis. At numquid etiam sufficit tale genus necessitatis, ut licitè possim inferiori Sacerdoti confiteri solum peccatum non reservatum? Negat Lugo disp. 14. n. 93. Rationem disparitatis assignat n. 94. & 95. quia in primo casu solum videtur ob stare præceptum integrè confitendi, quod quidem intelligendum est cum moralitate & moderatione humanæ diligentiae, ut constat in examine conscientiæ, & in ipsa explicatione peccatorum, ne alioquin Sacramentum illud nimis onerosum & difficile reddatur. Unde si aliquis v. g. sentit se ob capitis debilitate

49.
Prima ob-
jectio,

cui satisfice

Trident.

50.
Secunda
objectio.

Solutura

An qui ha-
bet reserva-
ta, indigeat
majori cau-
sa ut possit
dimidiare
Confessio-
nem?

debilitatem non posse nunc satis attendere ad recogitanda omnia sua peccata, debet quidem expectare per aliquod breve tempus, ut resumptis viribus possit examinare suam conscientiam, non tamen debet ea de causa diu differre Confessionem; sed potest confiteri ea peccata, quæ sibi occurrunt, licet sciat non posse à se fieri examen sufficiens ad revocanda in mentem omnia sua peccata. Ergo similiter non debet diu differre, ut possit habere alium Confessionarium, cui omnia peccata sua nullo profus omisso, absque periculo gravioris damni extrinseci possit dicere, sed potest tunc confiteri; quia integritas Confessionis non obligat ad exquisitam diligentiam adhibendam, sed ad humanam tantum & moralem.

Affirmat Lugo.

At verò in posteriori casu præter præceptum integritatis Confessionis, etiam obstat præceptum comparandi coram legitimo iudice in foro sacramentali, quod arctius obligat; quia ex eius violatione pervertitur ordo Ecclesiasticus, & debita subordinatio inferiorum ad Superiores, & præjudicatur juri Prælatorum, si possunt facile subditi, omisis Superioribus, recurrere ad inferiores; quare ad hoc faciendum videtur requiri major necessitas.

Negat Dicastillo quem sequitur Auctor.

Verum hæc doctrina non placet Dicastilloni supra n. 120. neque mihi, quoniam post illam dimidiatam Confessionem, factam in absentia Superioris inferiori, adhuc remanet obligatio confitendi Superiori datà opportunitate peccata reservata. Ubi ergo est perversio ordinis Ecclesiastici & debite subordinationis?

Certè hic ordo nihil aliud postulat, quam quòd peccata reservata deferantur ad iudicium Superioris, quando commodè fieri potest. Alioquin rei impossibilis, qualis est Confessio reservatorum, quæ fiet Prælato absenti, nulla est obligatio. Si ergo aliquod præceptum obstat, profectò non aliud, quam divinum integrè confitendi. Quamobrem assero cum Auctore præfato supra n. 124. eandem necessitatem sufficere in utroque casu, scilicet nimiam dilationem Communionis.

nisi forte peccatum reservatum habeat annexam excommunicationem.

Aliud fortè esset, si peccatum illud reservatum haberet annexam excommunicationem; tunc enim præter præceptum divinum, obstat videretur præceptum humanum, quo excommunicatis per se prohibetur receptio cujuscumque Sacramenti.

Adde ly Fortè; quia eo ipso quòd licita sit susceptio Eucharistiæ, fieri licitam Confessionem sacramentalem (si verum est, quod communius docetur, valere absolutionem à peccatis, ante absolutionem à censuris) satis probabiliter docet Lugo supra n. 103. Cur enim Ecclesia magis prohiberet Confessionem, quam Communionem, ad quam Confessio omnium mortalium (fortassis jure divino) prærequiritur? Unde consequenter censeo tunc non solum licere; sed debere omnino, per se loquen-

do, præmitti Confessionem de peccatis mortalibus non reservatis.

Dico, per se loquendo, quia per accidens poterit excusari, qui voluerit se conformare sententiæ probabilis, docenti non posse, aut non debere tunc præmitti Confessionem: quod habet locum in omnibus sententiis probabilibus, quæ hodie videntur invaluisse eoulque, ut læpiùs apud meipsum cogitaverim, parùm anxium esse circa resolutionem casuum fortitudò occurrentium, cum vix ulli inveniantur, de quibus meritò homo prudens, & mediocriter doctus potest dubitare, quin ab utraque parte à Doctõribus disputentur, & probabiliter resolvantur. Quæris unde id proveniat? Ait quidam: *Inscientia mater est opinionis.*

Sed quid si non essent alia peccata mortalia non reservata, atque ideo ex hoc capite, ut supra dictum est, cessaret obligatio confitendi? Adhuc videtur probabile (inquit Cardinalis supra) quòd posset licitè confiteri de venialibus, vel de mortalibus, quæ antea confessus fuisset, ut ita absolveretur indirectè à reservatis, & securius disponeretur ad Eucharistiam. Non potest enim præsumi, quòd urgente necessitate communicandi, velit Ecclesia obligare, ne confiteatur, & ut maneat cum onere & necessitate habendi contritionem perfectam, quæ non ita facile haberi potest ab homine paulò antè propter sua crimina excommunicato.

Hanc sententiam sequitur Dicastillo supra n. 129. Quam puto veram, tamen si pridem esset excommunicatus, & facile, suo iudicio, posset uti contritione perfectà, & uteretur. Ratio mea est; quia adhuc minorem indecentiam continet talis Confessio, quam talis Communionis, cum hoc Sacramentum longè majori reverentià sit tractandum, quam illud. Certè, inquit Tridentinum sess. 13. cap. 7. *quò magis sanctitas, & divinitus celestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cavere ille debet, ne absque magna reverentiâ & sanctitate ad id percipiendum accedat.* Ratio, inquam, mea est excellens dignitas hujus Sacramenti, propter quam nullus sibi conscientius peccati mortalis, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debet. Cur ergo non poterit illam præmittere, tamen forte non obligetur?

Cæterum quòd excommunicatus extra articulum mortis possit communicare ad vitandum scandalum aut gravem infamiam, est communior sententia, quidquid aliqui sine sufficienti fundamento contradicant. Neque enim præceptum Ecclesiæ, quale illud est, obligat cum tanto dispensio. Et quidem si ob illam causam possit audire Sacrum, & interesse Divinis, quod tamen per excommunicationem non minus prohibetur, quidni etiam communicare? Enimverò id non esse intrinsecè malum, constat ex casu, qui ab omnibus admittitur; v. g.

Si Sacerdos post consecrationem factam recedat excommunicationis, indubitatum siquidem est profecti posse, imò debere sacrificium complere per consumptionem hostiæ oblatae.

Si ergo à me queritur, quanta debeat esse necessitas, ut excommunicatus, antequam à censura liberetur, possit communicare? Respondeo, illam sufficere, quæ sufficit ad communicandum absque Confessione, si non esset excommunicatus. Ratio patebit ex his, quæ mox subjicior.

Vasquez disp. 208. n. 13. sic scribit: Scio S. Thomam q. 83. art. 6. ad Secundum asserere, cum Sacerdos recordaretur saltem excommunicationis, & quòd aliquid comedisset, tutius fore Missam ceptam relinquere; id quod de casu, in quo recordaretur peccati, non dicit. Ego tamen nullam inter illa tria differentiam video: quin imò cum præceptum jejunii sit humanum, præmittendi autem Confessionem sit divinum, major videbatur ratio, ut ob memoriam peccati, quam ob memoriam violati jejunii Sacerdos à cepto desisteret. Hæc Vasquez.

Ratio ergo responsionis est; quia præceptum præmittendi Confessionem, secundum probabilem sententiam, est divinum, non communicandi autem ante absolutionem ab excommunicatione, humanum. Casus sit iste; v. g. Petrus mandat Joanni occidere Franciscum Sacerdotem procul absentem; ivit Joannes executurus mandatum; interim dum is pergit, Petrus poenitentiam ductus ante executionem mandati confitetur, & absolvitur à peccato. Ecce jam Petrus ab omni culpa mundatus, in puncto, quo Joannes ignorans poenitentiam Petri exequitur mandatum, incurrit excommunicationem existens in gratia. In hoc, dico, casu, necessitas, quæ excusaret à præcepto Confessionis, eadem excusaret à præcepto non communicandi ante absolutionem ab excommunicatione.

Sed numquid talis necessitas, obligatio communicandi in Paschate, vel audiendi Sacrum in die Dominico, vel Festo? A multis dubitatur: mea quidem sententia est:

CONCLUSIO VI.

Conscius sibi peccati mortalis non potest communicare sine prævia Confessione ad implendum præceptum Communionis Paschalis: neque Sacerdos sic celebrare (nisi ratione officii obligetur) ut ipse, aut alius audiat Sacrum in die Dominico, aut Festo.

Contrarium primæ partis docent multi apud Dignam 4. p. tract. 4. resol. 96. & p. 5.

tract. 13. resol. 63. quos sequitur Cardinalis Lugo disp. 14. n. 116. Quia, inquit, præceptum illud Ecclesiæ de Communione, non est purè Ecclesiasticum, sed est præceptum divinum determinatum ab Ecclesiâ quoad tempus; quare sicut urgente præcepto divino Viatici sumendi, noluit Deus obligare ad Confessionem præmittendam, si non est copia Confessarii: sic urgente præcepto divino Communionis extra mortis articulum, idem credi potest.

Respondeo, Communionem in articulo mortis non posse differri, ut patet. De Communionem autem Paschali, in ipso capite: Omnis utriusque sexus de Poenit. & remiss. ubi præcipitur, simul statuitur penes arbitrium proprii Sacerdotis, an poenitens ad tempus ab illa abstinere. Vide dicta sect. præced. concl. 4. Quidni ergo debeat ad tempus abstinere, ubi occurrit aliquod præceptum, fortè etiam divinum, aliàs non servandum? Et verò quis potest dicere, eandem esse necessitatem Communionis in articulo mortis, & extra? Ergo credi potest Deum vel Ecclesiam voluisse obligare ad Confessionem extra articulum mortis, etsi noluerit obligare in articulo mortis.

Ex quo patet ratio Conclusionis, quam tenent multi apud Dianam supra, & probabilem dicit Dicastillo disp. 9. n. 97. Redditurque verisimilior, si verum est, præceptum Communionis Paschalis esse merè Ecclesiasticum, ut supra docuimus sect. 8. concl. 7. præceptum autem Confessionis, ut communius dicitur, divinum.

Sed dicet aliquis, ut impleam præceptum annuæ Confessionis, possum facere Confessionem materialiter non integram: ergo similiter ut impleam præceptum Communionis Paschalis, possum communicare non præmissâ Confessione.

Respondeo primò Negando Antecedens, si brevè post possis habere Confessarium, cui integrè confitearis.

Respondeo secundò Negando Consequentiam. Disparitas est; quòd præceptum Confessionis annuæ, utpote, secundum communè sententiam, determinatio præcepti divini, multò arctius obliget, quam præceptum Communionis Paschalis, cujus adimpletio, ut jam jam diximus, ex consilio proprii Sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad tempus potest differri: nihil autem tale dicitur in illo capite: Omnis utriusque sexus de Confessione. Accedit, quòd præceptum Confessionis integrè multò plures patiatur exceptiones, quam præceptum præmittendi Confessionem Communioni.

Rogas quid dicendum sit de Communionem debita ex voto? Responso plana est ex jam dictis, nempe non licere ob eam solam causam absque Confessione communicare, si aliunde cesset periculum notæ aut infamiæ, quod etiam in priori casu subintelligendum est. Ita nobiscum docet Lugo supra nu. 117. Alioquin, inquit, semper possent omnes communicare absque Confessione.

R r

Secundum aliquos nec est in Communionis Paschalis excommunicatus Confessione. Diana Lugo

Rejicitur eorum fundamentum.

Opposita sententia est probabilis. Dicastillo.

56. Objectio.

Solvitur primo.

Solvitur secundo.

57. Communicatio debita ex voto non excusat.

Vasquez.

D. Thomam.

54. Necessitas est excommunicandi ante absolutionem ab excommunicatione.

55. Contrarium primæ partis docent multi apud Dignam 4. p. tract. 4. resol. 96. & p. 5.

fessione: possent enim vivere Communionem hodiernam, & crastinam, & quotidianam.

Et idem inconveniens putat sequi, si præceptum merè humanum excusaret. Posset enim Superior præcipere ejusmodi Communionem, & hoc modo reddere necessariam Communionem absque Confessione. Fatendum ergo est votum, aut præceptum humanum debere intelligi de Communione, quæ aliunde non opponitur modo debito ex præcepto divino. Ex quo patet, quid dicturus fuisset de Communione Paschali, si existimasset illam debitam ex præcepto merè humano.

§ 8.
Probatur
secunda
pars Con-
clusi.

Credo, jam quilibet videt rationem secundæ partis Conclusionis; siquidem auditio Sacri, sive propria, sive aliena, solum est juris Ecclesiastici, à qua propter multas alias rationes excusatur.

Enim verò sicuti aliis non debeo subministrare pisces, ut possint jejunare, ita nec Missam, ut adimpleant præceptum Ecclesiasticum auditio- nis Missæ diebus Dominicis aut Festivis.

Objectio.

Contrà: ergo quemadmodum mihi ipsi debeo subministrare pisces, ut possim jejunare, ita etiam, si Sacerdos sum, celebrare, ut ego ipse audiam Sacrum, ad quod obligor. Respondeo Concedendo totum, nisi obstat aliud præceptum majus impossibile.

Solvitur.

Instabis; sed de hoc queritur. Queritur omnino, & unde quæso probatur præceptum audiendi Missam præponderare præcepto præmit- tendi Confessionem, & non magis è converso? Profectò constat apud omnes primum præceptum tantum esse Ecclesiasticum, cum tamen communior sententia doceat posterius esse di- vinum.

Major obli-
gatio est su-
mendæ Via-
ticum,
quam audi-
endi Mis-
sam.

Et verò licet in aliquo casu hoc præceptum divinum cedat præcepto humano, ut quando Sacerdos celebrat sine prævia Confessione ad dandum Viaticum, quod secundum nostra prin- cipia est juris dumtaxat humani, supposito quòd infirmus antea aliquando communicaverit; unde firmiter colligere possum, etiam cedere præcepto audiendi Missam? Herculè nemo sanæ mentis dubitare potest, longè majorem esse necessitatem accipiendi Viaticum, quam audiendi Sacrum.

An fortè putas quòd Sacerdos possit non je- junus celebrare, ut ipse, vel alius audiat Sacrum in die Festo, sicut potest celebrare, ut ipse, & for- tè alius accipiat Viaticum? Nullus hætenus id asseruit: ergo nec nos asseramus; sed potius sic- ut hoc non licet, ita nec illud, ad quod confir- mandum adducitur.

§ 9.
Suarez.
Lugo.

Unde sententiam nostram docet Suarius disp. 67. sect. 4. §. Sed quæret aliquis, & §. Maior difficultas est, quem sequitur Lugo supra n. 114. quamvis contraria opinio, quam multi tenent apud Dianam parte 2. tract. de celebratione Missarum resol. 63. non sit improbabilis: præ- fertim quando Sacerdos est Parochus, vel Ca- pellanus, qui ratione officii sui, vel stipendii, obligatur populo inservire: nam hoc ipsum

Diana.
Oppositum
Conclusi.
non est im-
probabile.

præcisè censetur satis grave incommodum, pri- vare populum, cui ex obligatione naturali te- netur prospicere auditione & fructu Sacramenti; quocirca perinde est sive sit dies Festus, sive fe- rialis, dummodò verè teneatur ex iustitia cele- brare.

Immo ad hunc præcipuè casum videtur Tridentinum alludere sess. 13. cap. 7. quando dicit: *Quòd si necessitate urgente, Sacerdos absque prævia confessione celebraverit &c.*

Ubi nota ly *Necessitate urgente*, ex quo deducit Suarius supra, hos & similes casus non continere sufficientem causam; v. g. si quis habeat con- suetudinem frequenter communicandi, & ne- cesse sit illam interrompere; vel si ita se sentiat dispositum, & ad Communionem affectum, ut probabiliter magnum fructum speret se conse- cuturum ex Communione; vel si occurrat dies solemnissimus, ut dies Natalis Domini, vel si necesse sit Sacrum facere pro anima purgatorii, quæ suffragiis indigere probabiliter existima- tur, Nam cum Tridentinum (inquit ille Au- thor) dicit, *Necessitate urgente*, non sola com- moditas spectanda est, sed vera necessitas.

Nihilominus & illos casus aliqui admittunt teste Suario supra. Aversa de hoc Sacramento q. 8. sect. 6. vanos censet & rejiciendos. Negat quoque sufficere indigentiam propriæ sustentationis, ut Capellanus (aliàs non deputatus ut populus Missam audiat in die Festo) possit ce- lebrare. Ego autem video aliquam posse oc- currere indigentiam, quæ rationabiliter excuset; quamlibet autem, vel minimam esse talem, non facile admisso.

Ecce quanta incertitudo & varietas judicio- rum hominum. Unde putas, nisi quia lumen, quod ante peccatum originale erat in homine, per illud peccatum factum est quasi tenebræ? Hinc admonemur à Deo petere sapientiam, qui dat omnibus affluenter, utique iis omnibus, qui sic petunt, quomodo, & quantum res tanta petenda est. Et quoniam sæpius in petitione defici- mus, sæpius etiam contingit ut bonum malum, & malum bonum dicamus.

Interim peccati reum teneri quemquam, quia non fecit quòd facere non potuit, summa iniquitas & in- sania est, ait D. Aug. lib. 1. Retract. c. 15. Quid igitur? Non imputatur homini, quòd non ob- temperet, quando prudenter judicat non esse ob- temperandum; vel quòd obtemperet, quando prudenter judicat esse obtemperandum; licet fortè materialiter erret, malum reputans bo- num, & bonum malum.

Hinc prudenti iudicio relinquitur, quanta re- quiratur distantia loci, ut censetur poenitentem carere Confessario. Illa indubiè sufficit, ex qua sequitur grave incommodum proprium, vel distantia majus incommodum sequi, quam àleri ex distantia majori, & ideo nequit cerè in par- ticulari illa distantia determinari.

Petes

Peres pro fine; An qui prius confessus fuerat, & postea recordatur peccati, quod in Confessione oblitus omiserat, per se loquendo, teneatur illud confiteri ante Communionem? Affirmant communiter Doctores; equidem non evidenter probatur ex ratione, aut verbis legis. Dico igitur:

CONCLUSIO VII.

Qui omisit inculpabiliter in Confessione aliquod mortale, teneatur ad iteratam Confessionem; sed quod ante proximam Communionem non facile evinces.

Confessario id aperire, antequam communicet. Hactenus Henriquez.

Dixi autem, videtur docere, quia verba obseura sunt, & (si credimus Cardinali supra, & Reginaldo lib. 29. n. 105.) non concedunt licentiam generalem omittendi novam Confessionem ante Communionem, eò quod jam sit homo probatus per Confessionem; sed particularem tantum illi, qui accessit ad altare ob vitandam irreverentiam, quæ erga Sacramentum ipsum committeretur, recedendo indecenter coram aliis, quando ipsum administratur. Paret ex verbis posterioribus: *Pœnitens tamen* &c. quibus significat, si memoria peccati occurrat, antequam accedat ad altare, debere omnino quæri Confessarium.

Quidquid sit de mente istius Auctoris, ex ipsius verbis accipio rationem pro generali licentia; hanc nimirum: ille dignè communicat, qui accedit iustus & probatus per Confessionem. Ubi enim aliud requiritur ab Apostolo?

Quocirca ad rationem communis sententiæ, Respondeo: nusquam gentium scriptum invenitur, omnia peccata mortalia esse confitenda; sed tantum esse confitendum illi, qui habet conscientiam peccati mortalis. Verba Tridentini sunt clara: *Et ne tantum Sacramentum* (inquit sess. 13. can. 11.) *indigne, atque ideo in mortem & condemnationem sumatur, statuit atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habitâ copâ Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionem sacramentalem.* Non dicit, omnium peccatorum, ut alii volunt; sed simpliciter, *Confessionem*, sive unius, sive omnium. Enimvero qui alicujus Confessionem præmisit, non habet amplius conscientiam peccati mortalis non remissi, saltem indirectè per Confessionem.

Nec movearis, quia dicitur: *Quantumcumque se contritos existiment.* Etenim vel ex hoc solo patet Concilium non loqui de illis, quibus per absolutionem remissa sunt omnia peccata, estò indirectè tantum; quippe ad istam indirectam remissionem non requiritur contritio. Quos ergo intelligit? Respondeo; qui per meram contritionem sine ullo Sacramento sunt iustificati.

Colligo ex fine legis, qui est certus status gratiæ, quantum possibile est secundum humanam diligentiam. Quis autem ambigat indirectè absolutum à peccatis commissis, certiorum esse de sua justificatione, quàm contritum tantum: imò tam certum quàm directè absolutum ab omnibus peccatis confessis?

Sed contra, qui per revelationem divinam sciret se esse iustum, adhuc deberet confiteri: ergo &c. Respondeo primò, unde constat? Siquidem cessante adæquato fine legis, etiam solum negativè in casu particulari, cessat ipsa lex: ut omittam quòd hic casus tanquam omnino

Lugo.

Reginaldus.

Ejus probatio.

63. Respondetur ad rationem communis sententiæ

desumptam ex Tridentino.

64. Obiectio solvitur primò.

61. Peccatum mortale ex oblivione, vel aliàs sine culpa non expressum in Confessione, aliquando debere exprimi, ut directè absolvatur, fuit hæcenus communis sententia, de qua ex professo in materia de Pœnitentiâ. Impræsentiarum eam suppono tanquam certam, & dubito tantum de tempore præcedente Communionem. Equidem pro illo esse obligationem probat communis consensus Doctorum, accedente consuetudine Ecclesiæ ita legem interpretante.

Reddi potest ratio à priori inquit Lugo disp. 14. n. 127. Quia præceptum non est confitendi utcumque, sed confitendi omnia peccata ante Communionem; hoc autem non impletur, nisi illud aliud peccatum deferatur ad iudicem ante Communionem.

Probat à simili in præcepto Confessionis in articulo mortis, quod similiter obligat ad confitenda omnia peccata. Unde licet aliquis confessus sit omnia, quorum recordabatur, & absolutus jam sit, si tamen postea recorderet alterius peccati, debet iterum confiteri singula prout memoriæ occurrunt, antequam moriatur; quia debet ante mortem omnia dicere integre. Similiter ergo cum sit præceptum omnia confitendi ante Communionem, debent omnia dici prout in memoriam redeunt ante Communionem. Hæc ille.

62. Contrarium videtur docere Henriquez lib. 8. de Eucharistia cap. 46. §. 3. ubi sic scribit: Laicus verò, qui ad linteam altaris adstat paratus communicare cum aliis & Confessionem præmiserat, excusatur propter reverentiam Sacramenti, ne statim redeat ad Confessarium, ut directè absolvatur à peccato, cujus fuerat oblitus; etiam seclusâ notâ & scandalo; cum jam accedat iustus & probatus per Confessionem; expeditque communiter, ne Sacerdos ad altare audiat reconciliationem volentium communicare. Pœnitens tamen novi peccati memor, antequam ad altare accedat, teneatur quæsitio

Peccatum mortale ante Communionem exprimi debet.

Lugo. Lugo. Lugo.

Probat à simili.

62. contrarium videtur docere Henriquez.

nino extraordinarius non videatur unquam comprehensus fuisse sub lege ordinaria.

An qui per revelationem seicret se iustum teneretur confiteri?

Hinc non dicit Concilium, quantumcumque iusti sint, vel etiam contriti; sed, quantumcumque se contritos existiment, vel, ut loquitur cap. 7. quantumvis sibi contritus videatur. Quamquam enim contritio sit medium certissimum justificationis, & omnino infallibile; tamen facile fieri potest, ut quis videatur sibi contritus, cum tamen reverà non sit. Et verò procurationem status gratiæ esse finem hujus legis, satis indicant illa verba Tridentini supra can. 11. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque idè in mortem & condemnationem sumatur &c. Quis autem credat indignè sumere Sacramentum, cui Deus particulariter revelavit statum gratiæ?

Quidni, reponit aliquis, utpote communicans contra præceptum Dei vel Ecclesiæ; adeoque in statu peccati mortalis, sicuti si communicaret non jejunos? Respondeo de obligatione jejunii constare ex præcepto Ecclesiæ, cujus finis nullatenus cessat in istis circumstantiis, prout contendimus cessare finem præcepti de præmittenda Confessione.

Dices; potuit Deus vel Ecclesia velle obligare ad procurationem status gratiæ præcisè per hoc determinatum medium, quod ex se est actus virtutis, adeoque non cessat finis adæquatus; quia semper manet motivum virtutis Poenitentia. Quemadmodum in communi lege jejunii semper reperitur motivum virtutis Temperantia, & ideo lex non cessat, tametsi in casu particulari cesset marceratio corporis, quæ solum est finis legis inadæquatus.

Talis obligatio non ostenditur;

Respondeo, indubiè sic potuisse fieri, sed factum esse, non satis liquet, sive ex ratione, sive ex verbis legis. Atque ut esset obligatio confitendi in casu illo extraordinario, adhuc Nego Consequentiam: nam contendimus, in casu Conclusionis Confessionem debitam fuisse præmissam.

65.

Si inferas: ergo numquam amplius debeo confiteri illud peccatum, & potero semper ita communicare, nisi occurrat novum peccatum mortale nequidem indirectè absolutum. Respondeo Negando Consequentiam, saltem pro prima parte. Patet ex dictis in principio Conclusionis. Cum ergo sit obligatio aliquando confitendi illud peccatum, ad minus in articulo mortis; nisi enim tunc illud confiteatur, non poterit amplius confiteri, cum tamen semel in vita ex jure divino obliget Confessio omnium & singulorum peccatorum; ut suppono ex dicendis in materia de Poenitentia, non solum propter statum gratiæ, sed quia Deus vult sibi satis fieri per talem actum pro peccatis hic commissis.

Respondeatur ad confirmationem comm.

Ex quo festinè colligitur responsio ad confirmationem communis sententiæ supra ex Legge desumptam; siquidem in casu Conclu-

tionis agitur de Confessione præmittenda Communioni, non quomodocumque, sed ut eà, tanquam medio quasi certissimo, homo sit dispositus ad effectum hujus Sanctissimi Sacramenti. Illa autem præmissa fuit; & licet non omnium peccatorum, attamen hujusmodi, per quam omnia peccata tam cerè & infallibilitè fuerunt remissa, ac si fuissent omnia expressa. Quidni ergo illa sufficiat ad dignè communicandum: non tantum semel, sed fortè semper, quousque occurrat novum peccatum mortale, nequidem indirectè absolutum? Et ideo negavi supra Consequentiam, saltem pro prima parte.

Num igitur etiam secunda pars poterit negari? Affirmo, & disparitatem explico in præcepto annuæ Confessionis. Qui hoc anno confessus est aliquod peccatum mortale, non tenetur eodem anno confiteri peccatum inculpabiliter omissum in illa Confessione; tenetur equidem anno sequenti: quia singulis annis tenetur semel confiteri omnia peccata, quæ ex jure divino tenetur semel in vita confiteri. Ergo similiter qui semel confessus est, non tenetur peccatum omissum confiteri ante proximam Communionem, secus ante secundam, vel tertiam, aut vigesimam. Siquidem præcipitur Confessio ante singulas Communiones, quando est memoria peccati, quod ex præcepto divino aliquando est confitendum.

Respondent Adversarii Negando Consequentiam: differentiam assignant; quia præceptum illud Confessionis tantum obligat semel in anno, ut constat ex Tridentino sess. 14. c. 5. ubi sic ait: Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiteantur, quod iure divino necessarium & institutum esse intellexerat; sed ut præceptum Confessionis, saltem semel in anno ab omnibus & singulis impleatur.

Sed contrà: ergo tenetur peccata oblita, vel aliàs justè omissa etiam eodem anno confiteri; quia si in isto anno occurreret articulus mortis, deberet omnia confiteri ex præcepto divino, Ergo nulla differentia.

Respondent ulum Fidelium ita explicasse præceptum annum; contrario autem modo præceptum præmittendi Confessionem Communioni.

Contrà; etiam Fideles solent sapius confiteri in anno quando relabuntur in peccatum, & tamen non est obligatio secundum probabilem sententiam, & idem dici potest de peccatis oblitis.

Præterea quòd Fideles communiter soleant confiteri peccata oblita ante primam Communionem provenit ex ignorantia, putantes esse obligationem, ubi reverà non est. Et unde illa ignorantia? Ex defectu instructionis. Sicuti plerique confitentur peccata dubia, quod fortè non est necessarium; quia nemo est, qui id eos doceat.

68. Sanè verba præcepti simpliciter verificantur de unica Confessione, ut patet ex Tridentino sess. 13. can. 11. supra allegato, & cap. 7. ubi eodem modo loquitur: Nullus, inquit, sibi conscius peccati mortalis (non confessi implicitè, vel explicitè) quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.

Probatur à simili, quia quando ad lucrandum Jubilæum exigitur Confessio, non est necesse iterum confiteri intrà tempus Jubilæi peccatum, cujus oblitus est poenitens in Confessione jam tunc facta, ut communiter tradunt Doctores.

66. Respondet Lugo supra n. 130. ad Jubilæum solidum exigitur unica Confessio, quæcumque illa sit, unde licet alioquin sola venialia confessus sit, & postea incidit peccatum mortale intrà tempus Jubilæi, non erit opus iterum confiteri ad lucrandum Jubilæum; sed sufficit actus contritionis: quod tamen constat esse salum in nostro casu.

Sed contrà; unde colligitur ad Jubilæum sufficere unicam Confessionem, nisi quia simpliciter requiritur Confessio, quæ de illa unica verificatur? Neque enim dicitur: Qui semel confessus fuerit, sed, Qui confessus fuerit.

Quod verò non sufficiat in casu Conclusionis Confessio venialium, vel etiam mortalium, quando post illam Confessionem committitur novum mortale, Quid miramur? Jam enim habetur conscientia peccati mortalis numquam confessi explicitè, vel implicitè; ac per consequens numquam remissi directè, vel indirectè per Sacramentum Poenitentiae. Porro ex præcepto divino, vel Ecclesiastico requiritur, ut homo medio illo certissimo & securissimo ponatur in statu gratiæ, quando haberi potest.

69. Atque hæc sufficiant pro illa sententia, quam existimo speculative loquendo, attentà solâ ratione, & verbis legis non esse improbabilem, immo in praxi sequendam ab hominibus scrupulosi, qui iteratis vicibus solent recurrere ad Confessarium, etiam sæpè cum propria infamia, & irreverentia Sacramenti.

Sanum consilium est (inquit D. Bonaventura 4. dist. 13. in expositione literæ) quòd homo se ante diligenter præparet, & in Missa (loquitur de Sacerdote celebrante) non cogitet de se; sed magis de Sacramento, id est, ut amplius non cogitet de propria dispositione & Confessione, quin potius ad divinam bonitatem, & tantum Sacramentum advertat animum: id enim in majorem Dei gloriam & propriam utilitatem cedit; & ad sedandos scrupulos maxime conducit.

Interim quo viso quisque tangatur, nulla potestas est, ait D. Aug. lib. 3. de libero arbitrio cap. ultimo: quamobrem iis, qui scrupulosè tanguntur cogitationibus propriæ dispositionis & Confessionis, placeat consilium meum, ut dis-

cant in cordibus suis, non est obligatio iteratò confitendi ante proximam Communionem: non est Sacramentum inquietudinis, sed pacis; Deus totius consolationis est, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra.

Si autem à me quaeritur, an saltem non sit obligatio novæ contritionis? Respondeo breviter, nullum est præceptum contritionis, ubi nullum est peccatum mortale non remissum. Probatur; quia tota obligatio habendi contritionem quando non præmittitur Confessio, fundatur in eo, quòd Eucharistia sit Sacramentum vivorum, adeoque per se loquendo prærequirit statum gratiæ. Cùm ergo in nostro casu, jam homo supponatur esse in statu gratiæ per Confessionem præcedentem, & absolutionem quâ indirectè ablata fuerunt omnia peccata mortalia, quo fundamento asseritur nova obligatio habendi contritionem post memoriam peccati omissi?

An fortassis quia est præceptum poenitendi de omnibus peccatis in particulari, & non tantùm in communi per detestationem universalem? Estò tale præceptum esset (quod non, ut ostendo inferiùs proprio loco) sæpè contingit, quòd postquam aliquis doluit per contritionem de omnibus peccatis in particulari, obliviscatur postea unius ex illis in ipsa Confessione, & postea recordetur, quando est in altari. Tunc autem quis dicat hujusmodi hominem debere iterum conteri de peccato illo, de quo expressè contritus jam erat: non ergo debet necessariò subrogari contritio loco Confessionis, quando Confessio non potest, vel non debet haberi.

Ex hoc autem colligitur, nec debere id fieri, quando ab initio fuit oblitus: quia per contritionem universalem verè doluerat jam homo de illo peccato, quæ contritio habitualiter perseverat, quamdiu non revocatur.

Rogas iterum; an qui in Missa recordatur, quòd sit in peccato, debeat statim elicere contritionem? Respondeo si recordatur ante consecrationem, satis est si ante illam conteratur; sin autem post, sufficit quòd ante Communionem, ut non peccet novo peccato mortali. Nam status gratiæ requiritur sub mortali in confidente vel recipiente Sacramentum, non in exercente alias actiones, etiam Ordinis Sacri, ut diximus disp. 1. de Sacramentis in genere sect. 7. concl. 11. & sect. 8. concl. 3.

Petes 3. an sit aliquod præceptum confitendi statim post Communionem, quando aliquis absque Confessione communicavit? Responsio sumitur ex Concilio Tridentino sess. 13. cap. 7. eritque

70. & de oblitis in Confessione dolere de novo non obligatorium.

71. An qui in Missa recordatur peccati debeat statim elicere contritionem.

CONCLUSIO VIII.

Solus Sacerdos, qui urgente necessitate absque prævía Confessione celebravit, confiteri debet quamprimum; v.g. intra triduum. Talis non est qui recordatur mortalis tempore Sacri.

72.
Probat
Conclus. ex
Trident.

Petrus de
Ledesma.

Villalobos.

Clemens V.

in quo ly
Confiteatur
præceptum
significat,

ut colligi-
tur ex Rub.
Miss.

Conc. Tri-
dent. & La-
teran.

73.
An Ecce-
lasticum,
vel divi-
num du-
bitatur.

Deducitur hæc Conclusio, ut mox diximus, ex verbis Tridentini sess. 13. cap. 4. in fine: *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque prævía Confessione celebraverit, quamprimum confiteatur.* Putat Petrus de Ledesma in Summa primâ parte tract. de Eucharistia cap. 11. ante conclusionem nonam, ly *Confiteatur*, consilium indicare, non præceptum. Idem teste Lugone supra nu. 135. Docet Henricus Villalobos in Summa tomo 1. tract. 7. diff. 37. n. 7. Sed alii omnes præceptum agnoscunt, & nos cum illis agnoscimus. Licet enim *Frater Minor* (ut ait Clemens V. in Clement. Exvi de Paradiso) non ad omnium, quæ sub verbis imperativi modi ponuntur in Regula, sicut ad præceptorum seu præceptis æquipollentium observantium teneantur: Equidem declarat Pontifex, æquipollentia præceptis ex vi verbi, vel saltem ratione materia, de qua agitur, seu ex utroque, illud quod ponitur in Regula: de non habendo plures tunicas, quam unam cum caputio, & aliam sine caputio. Item de non portandis calceamentis, & de non equitando extra casum necessitatis. Item quod *Frateres vitibus induantur.* Et similia quæ ibi videri possunt, etiam solum sub verbis imperativi modi ponantur. Quidni igitur & illud æquipolleat præcepto: *Quod si necessitate &c.?*

Sane in illo sensu intelligunt Rubrica Missalis. Tit. de defectibus cap. 8. nu. 3. ubi pro illis verbis: *Quamprimum confiteatur*, ponunt hæc: *Debet tamen, cum primum poterit, confiteri, quæ clarè expriment obligationem.*

Alioquin idem dicendum esset de aliis præceptis, quæ in eodem Tridentino similibus verbis imponuntur. Quin imò non aliis verbis constituitur in Concilio Lateranensi præceptum annuæ Confessionis: *semel, inquit, in anno confiteatur.* Similiter præceptum Communionis Paschalis ibidem: *Suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum.*

Hoc ergo supposito (cujus oppositum, post hæc scripta, ad minus tamquam scandalosum damnavit ac prohibuit Alex. VII. die 18. Martii Anno 1666.) adhuc dubitatur ab aliquibus, an hoc præceptum sit merè Ecclesiasticum; an verò præceptum divinum præmittendi Confessionem obliget ad confitendum postea quamprimum, quando suo tempore non potuit adimpleri? Sic enim præceptum Confessionis annuæ obligat,

ut si suo tempore non poterit observari, postea, quamprimum fieri possit, observetur.

Sed hoc fundamentum nullum est. Nam etiam in articulo mortis teneor confiteri, secundum multos, ex jure divino, & tamen si ex malitia, vel impotentia non confiteor, contracto non teneor ex jure divino statim confiteri. Item Sacerdos debet se ponere in statu gratiæ, saltem per contritionem, ut administrat alia Sacramenta; si tamen administraverit in peccato: quis ideo dixerit ipsum obligari, ut quamprimum eliceat contritionem?

Queris rationem di paritatis? Respondeo primò, multi docent, etiam præceptum annuæ Confessionis, anno transacto, amplius non obligare, de quo ex professio in materia de Penitentia.

Respondeo secundò, ideo, secundum ple-rosque, manet obligatio statim confitendi post annum, quia manet finis præcepti, qui est, ut homines non nimis diu differant impletionem præcepti divini. Unde, ut aliqui notant, non tantum est præceptum affirmativum confitendi isto anno, illud enim videtur cum anno expirare, quoniam materia expirat: sed etiam negativum, ulterius non differendi Confessionem, quod præceptum transgreditur, qui non statim elapso anno confitetur, cum jam ulterius differat.

Quid autem simile reperitur in præcepto præmittendi Confessionem Communionis? Profectò finis hujus præcepti est digna Communio, sive Communio in statu gratiæ, ad illam verò impertinens est Confessio subsequens. Nisi ergo rursus occurrat necessitas communicandi, constat omnino quòd nulla sit necessitas practicè ex hoc præcepto confitendi. Nam in quantum negativum est, solum obligat ad non communicandum sine Confessione; quatenus autem affirmativum, ad præmittendam, non ad postponendam Confessionem Communionis. Unde ergo obligatio hujus præcepti, cujus nulla amplius materia?

Idem cernitur in præcepto Confessionis aut Communionis in articulo mortis. Similiter in præcepto contritionis præmittendæ administrationi aliorum Sacramentorum. Etenim quatenus affirmativa sunt, tantum obligant ad præmittendam Confessionem, Communionem, vel contritionem mortis, aut consecutioni Sacramentorum; in quantum verò negativa, solum obligant ad non conficiendum Sacramentum, vel non moriendum absque prævía Confessione, Communione, aut contritione. Ergo transactis articulo mortis, & consecutione Sacramenti in malo statu, jam desit tota materia illorum præceptorum; adeoque non obligant, nisi iterum occurrat articulus mortis, aut obligatio conficiendi Sacramentum.

Et verò adhuc prudenter poteris dubitare, an præceptum divinum præmittendi Confessionem

riem Communioni obliget ad eam postponendam? Non arbitror.

Si ergo aliquod præceptum est quamprimum confitendi post sumptam Eucharistiam sine prævia Confessione, non aliud certè, quàm humanum, cujus initium invenitur in Concilio Tridentino sess. 13. c. 7. adeoque non obligans, ubi Concilium non est receptum. Similiter nec laicos, aut etiam Sacerdotes laicaliter communicantes, quia solum loquitur de Sacerdotibus celebrantibus: lex autem non est extendenda ultra proprietatem verborum, sive propter paritatem rationis, sive præsumptam voluntatem Legislatoris, nisi ad evitandum absurdum, quale hic non potest ostendi: præterquam quòd non sit paritas rationis; quoniam frequentior est necessitas celebrandi, quàm simpliciter communicandi: & qui communicat, simpliciter potest illi confiteri, à quo Communionem accipit.

Sed numquid obligat omnes Sacerdotes celebrantes? Consule tenorem verborum: *Si necessitate urgente* (inquit Concilium) *sacerdos absque prævia Confessione celebraverit, quamprimum confiteatur.* Verba clarissima, quibus Concilium voluit obligare ad quamprimum confitendam omnes Sacerdotes, qui propter urgentem necessitatem, non habentes copiam Confessarii, celebrant absque prævia Confessione, ad quam jure divino, vel Ecclesiastico tenebantur. Ratio legis videtur esse: ne prætextu necessitatis diu differant Confessionem.

Quid si ergo ex malitia celebraverint? Quid si immemores suorum peccatorum? Non obligantur. Sin autem ex necessitate, estò culpabiliter sine contritione, confiteantur. Etenim verbis legis comprehenduntur.

Nec obstat periculum transgressionis; quia per accidens est ex eorum perversa voluntate: & quamvis propter illud potuissent excipi, sicut fortè excipiuntur, qui celebrant ex malitia; tamen non constat sic factum fuisse, & aliunde generalis voluntas Legislatoris non est irrationabilis; quin eadem in ipsis militat ratio, scilicet frequens celebratio prætextu necessitatis non præmissâ Confessione.

Interrogas; an etiam hæc lex extendatur ad illos, qui præmiserunt Confessionem, sed mutilatam ex iusta causa?

Respondeo, si præter illam Confessionem non requiritur ante Communionem alia materialiter integrâ, etsi jam foret possibilis, de quo egimus Conclusionem præcedenti, Respondeo, inquam, etiam non requiri statim post celebrationem. Ratio est manifesta; nam qui ita confessi fuerunt, non celebrant sine prævia Confessione ex jure divino, vel Ecclesiastico necessariâ.

Contrarium liquet dicendum in sententia communi; quando mutilatio est voluntaria: similiter si ex oblivione alicujus peccati, &

antequam Sacerdos accedit ad altare, illius recordatur.

Sed quid si tantum recordetur in ipso altari? Probabile est quòd non obligetur, ut habet ultima pars Conclusionis; idque sive memoria peccati occurrat ante consecrationem, sive post consecrationem. Ita docet Lugo disp. 14. n. 146. secutus Vasquezium disp. 208. nu. 13. Probat ex Rubricis Missarum Tit. de defectibus cap. 8. ubi diverso modo loquuntur de illo Sacerdote, qui ante celebrationem habet conscientiam peccati mortalis, & de eo, qui in ipsa tantum celebratione. Nam in primo casu dicitur, quòd habeat contritionem, & postea quamprimum confiteatur.

Verba textus sunt: *Si quis in casu necessitatis non habens copiam Confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, graviter peccat. Secus si conteratur: debet tamen cum primum poterit confiteri.* In secundo autem casu sic dicitur: *Si in ipsa celebratione Missæ Sacerdos recordetur se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi, & satisfaciendi.*

Non ergo putarunt illi (inquit Cardinalis supra n. 144.) qui regulas illas collegerunt, quòd Tridentini præceptum æquè utriusque casum comprehenderet; alioquin eodem modo in utroque explicarent obligationem quamprimum confitendi.

Respondet aliquis: ideo in secundo casu non explicasse obligationem quamprimum confitendi, quia supposuerunt illam satis evidentem ex primo casu, quoniam nulla ratio diversitatis. Nam quòd ait Vasquez supra, in primo casu deesse copiam Confessarii; secus in secundo, bene oppugnat Eminentissimus supra n. 143. probans ex verbis Tridentini tunc deesse copiam Confessarii, quando, estò Confessarius physicè adsit, poenitens tamen non potest absque gravi suo incommodo illi confiteri. Si quidem dicit Concilium, omnibus in universum esse obligationem præmittendi Confessionem, nisi desit copia Confessoris; quæ exceptio firmat regulam in contrarium: certum autem est non debere præmittere Confessionem illum, cujus quidem adest Confessarius, sed non potest ei confiteri absque periculo gravis infamiae. Ergo in utroque casu celebratur absque Confessione propter inopiam Confessarii: quid ergo in utroque casu, vel in neutro, sit obligatio quamprimum confitendi?

Respondeo; quia Tridentinum loquitur de illo solum, qui *necessitate urgente, absque prævia Confessione celebraverit*; quibus verbis videtur significari ille solus, qui necessitate coactus non præmisit Confessionem, hoc est, non est confessus, antequam ad celebrandam Missam accederet: hoc enim significat *ly prævia Confessione*; quippe Confessio facta in media Missa non dicitur in toto rigore prævia, sed concomitans.

Quamvis

74. Resolvitur...

Obligatio...

75. Non licet...

aut ex ipsa...

76. Probabile est...

77. Respondet...

Respondeo...

Quamvis ergo Sacerdos tunc communicet absque Confessione propter necessitatem, & carentiam Confessarii, cui possit absque nota confiteri, non videtur tamen comprehendi præcepto Tridentini; quia non omisit propter illam necessitatem Confessionem præviam, hoc est, quæ præcederet celebrationem Missæ; sed solum Confessionem, quæ præcederet Communionem, vel prosecutionem celebrationis.

Fuit autem majus fundamentum, ut Concilium vellet comprehendere primum casum, quàm secundum, eò quòd voluit Parochos rurales reddere magis cautos ad quærendum Confessarium ante celebrationem Missæ, propter periculum scilicet magis ordinarium, ne diù celebrarent absque Confessione prætextu carentiæ Confessoris; quem non haberent fortasse quando actu volebant celebrare: quod periculum non erat in secundo casu, quando per accidens in ipso altari alicujus peccati recordantur. Hucusque Eminentiſſimus supra n. 145.

Perinde videtur sive peccati memoria occurrat ante, sive post consecrationem.

Satis benigna interpretatio Concilii, ex qua sequitur, idem dicendum esse sive peccati memoria occurrat post consecrationem, sive etiam ante illam. Similiter sive occurrat peccati memoria, sive ipsum peccatum, quod tunc à Sacerdote fortasse committeretur.

78. Objectio.

Et si objicitur contra hanc sententiam: quia qui propter oblivionem peccati omittit Confessionem præviam, videtur eam omittere propter necessitatem urgentem; quæ enim major necessitas, quàm oblivio? ergo verificatur quòd ille accessit ad celebrandum absque prævia Confessione propter necessitatem, & per consequens obligatur Tridentini lege ad constituendum quamprimum post Missam.

Solvitur.

Respondeo cum Lugone supra num. 148. Concilium tantum loquitur de Sacerdote, qui conficius sibi peccati mortalis accessit ad celebrandum. Patet ex contextu illius capituli: *Præmissus, inquit, sibi conficius peccati mortalis, quantumcumque sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat &c. Quòd si necessitate urgente Sacerdos, utriusque conficius sibi peccati mortalis absque prævia Confessione celebraverit &c.* Non potest ergo intelligi oblivio, nomine *Necessitatis urgentis*, cum sit sermo de necessitate urgente ad celebrandum cum conscientia seu scientia peccati, quæ scientia omnino excludit oblivionem.

79.

An hæc lege comprehendatur Sacerdos in die Parasceves celebrans?

Restat quæstio; an comprehendatur illà lege Tridentini Sacerdos celebrans in die Parasceves: ille enim non offert Sacrificium, cum eà die non fiat consecratio; ac per consequens non fiat propriè Missa. Idem quærit postea de illo Sacerdote, qui post consecrationem assumitur ad complendum Sacrificium.

Affirmat Lugo supra n. 139. cum aliis, quos citat. Nam licet Sacerdos in die Parasceves non dicat propriè Missam; dicitur tamen sim-

pliter celebrare, ut passim habetur in Rubricis illius diei in Missali Romano; non enim communicat Communionem laicà, sed sacerdotali. Similiter qui complet Sacrificium ab altero inchoatum dicitur verè celebrare, & non accipere Communionem more Laicorum. Consequenter secundum principia Lugonis, idem dicendum esset de Neomyſtis, qui concelebrant Episcopo, de quibus suo loco.

Et sanè hæc sententia non caret probabilitate, tum ex principiis intrinsicis, quæ jam jam allegavimus, tum etiam ex auctoritate Doctorum, qui illam docent. Interim tamen non est ita certa, ut contraria appareat omnino improbabilis, maxime in primo casu. Nam ad fundamentum Lugonis responderi posset, illam Communionem non esse omnino sacerdotalem, id est, quâ Sacerdos ex consecratis tunc se reficitur. Neque est tanta ratio sic præcipiendi in illo casu, quàm in aliis, ubi est Communionem omnino sacerdotalem, ut patet.

Accedit, quòd Concilium non dicat: *Si Sacerdos absque prævia Confessione sacerdotally communicaverit, sed, si celebraverit.* Celebratio autem in omni rigore ad minus includit consecrationem.

Miror certè quomodo Cardinalis audeat hic solam Communionem intelligere nomine celebrationis, cum n. 145. ut supra vidimus, neget Sacerdotem celebrasse sine prævia Confessione ad mentem Tridentini, qui sine conscientia peccati mortalis accessit ad celebrandum, etsi cum tali conscientia consecrasset, & communicasset. An fortè ille Sacerdos non communicavit sacerdotally, idque sine prævia Confessione? Quomodo ergo consequenter bene negat ipsum celebrasse, adeoque affirmat non comprehendi lege Tridentini?

Profectò, qui tam strictè in casu posteriori intellexit *Celebraverit*, potuisset sine scrupulo etiam in primo casu tam rigidè accipere, ut non comprehenderet solam Communionem, sed sacerdotalem. Siquidem obligationes potius restringendæ sunt, quàm extendendæ.

Atque hæc ratio etiam militat in secundo casu, quamquam enim Sacerdos succedens, qui moraliter gerat quasi unam personam, & unum ministrum Christi cum altero Sacerdote deficiente: equidem simpliciter non dicitur celebrare; sed Sacrificium inchoatum perficere. *Sacerdos* (inquit Rubrica Tit. de defectibus cap. 10. n. 3.) *ante consecrationem graviter infirmetur, vel in synopen incidit, aut moriatur, prætermissa Missa: si post consecrationem Corporis tantum, ante consecrationem Sanguinis, vel utroque consecrato id accidit: Missa per alium Sacerdotem expleatur, id est, perficiatur.* Ergo non dicitur celebrare Missam; sed expleri, sive perficere. Et quis non videt in casu illo extraordinario cessare rationem legis? Quo fundamento igitur argumentabimur à celebratione Missæ ad Communionem

Communione (estò sacerdotalem) sine Sacrificio ?

Nonne communiter rejicitur Vasquez dicens esse obligationem, si festum incidat in Parasceven, audiendi illam celebritatem ? Cur hoc, nisi quia reverà non est celebratio Missæ ? Et qui audiret reliquam Missæ, quod suppletur ab alio Sacerdote, putas quòd satisfaceret obligationi audiendi Missam in die Festo ? Absit ut ille dicatur audire Missam, qui non interest consecrationi, in qua essentialiter Sacrificium Missæ consistit. Ergo qui non consecrat, improprie dicitur Missam celebrare, & consequenter non comprehenditur lege Tridentini, quæ tanquam onerosa, saltem in proprio sensu est intelligenda, nisi aliquid obstat.

Dices ; obstat ratio Lugonis supra, quia Sacerdos in die Parasceves dicitur simpliciter celebrare : ut passim habetur in Rubricis illius diei in Missali Romano.

Respondet in omnibus Rubricis illius diei, Sacerdos faciens officium, non nisi semel appellatur Celebrans, ibi : Tunc celebrans, facta reverentiâ usque ad terram, Sacramentum in dexteram accipit, & elevat, ut videri possit à populo. Si ideo passim dicitur simpliciter celebrare, nescio.

Ut autem sic diceretur, nihil equidem referret : vox enim, Celebrare, & vox, Celebras, ut advertit Dicastillo disp. 9. n. 157. etiam Vespertis solet accommodari. Sic Gregorius Magnus, & alii notant, in Ecclesia non solum veteris Legis ; sed etiam novæ festa celebrari à vespera in vesperam : imò nomen Celebratus actioni publicæ, & solemnæ solet accommodari. Itaque ut Rubricæ significarent solemnitatem illius officii, cum passim Officiatorem vocassent Sacerdotem, semel nomine Celebrantis intitulantur.

Quapropter existimo probabile, attentis verbis legis, & ratione, illum tantum Sacerdotem teneri sub morali quamprimum confiteri, qui proprie celebravit, id est, qui consecravit, & ex consecratis à se communicavit.

Restat explicatio, sive significatio illius particule, Quamprimum. Diana parte 2. tract. 14. de celeb. Missarum resol. 60. adfert aliquos Doctores, qui asserunt satis esse pro adimplendo supradicto præcepto Concilii, si Sacerdos, qui sic celebravit, confiteatur suo tempore, nempe ante aliam celebrationem, & sic illud, Quamprimum, exponunt, Cum primùm iterum celebraverit.

Verùm, ut notat Lugo supra n. 158. ex tribus Auctoribus, qui citantur, solus Stephanus Fagundez de præceptis Ecclesiæ tract. 3. lib. 3. cap. 8. n. 9. id dixit absque alio Auctore, vel ratione.

Unde consequenter docet, illam sententiam non esse probabilem, propter sola principia extrinseca (quidquid contradicat Diana supra) quæ non habet alium Auctorem nisi unum, & est contra omnes alios.

Alioquin malè explicarent illam particulam Rubricæ Missalis Romani Tit. de Defectibus cap. 8. n. 3. in fine : Debet tamen cum primùm poterit, confiteri. Quis ambigit Sacerdotem in multis casibus posse confiteri, priusquam celebret denuò ? Quid si enim differat celebrationem ad sex, vel octo menses ? Dicit fortè aliquis, fieri illicò, statim, quamprimum, illud, quod post sex, vel octo menses fit ?

Præterea sic nihil speciale ibi præciperetur Sacerdotibus, cum etiam laici, qui habent conscientiam peccati mortalis, ante Communionem sequentem ex præcepto divino, vel Ecclesiastico debeant confiteri. Hoc ergo non est explicare, sed auferre omninò illud Tridentini præceptum.

Meritò ergo Alexander Septimus nuperimè, ut minùs tamquam scandalosam, damnavit ac prohibuit hanc propositionem : Illa particula, Quamprimum, intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

Alii ad aliud extremum declinantes, tam strictè accipiunt illam particulam, ut, finita Missa, statim debeat Sacerdos quærere Confessarium. Pro qua sententia adfert Diana supra Joannem Sancium in Selectis disp. 32. n. 14. sed videtur nimis rigorosa. Unde nec Suarez nec Vasquez, quos Sancius citat pro se, illam expressè docent, sicut nec Henriquez, qui à Diana adfertur.

Conclusio nostra incedit mediâ viâ ; probatur autem ex aliquibus juribus, in quibus per illam, vel similem particulam, intelligitur triduum. L. fin. C. de errore Advocatorum ibi : Cum te presente, neque causa palam ex continenti, id est, triduo proximo contradixisse, neque post sententiam appellationis remedio (si tibi hac displicebant) usam esse proponas. Similiter L. fin. C. de iudiciis ibi : Illicò autem, id est, intrâ triduum proximum sine ulla dilatione &c.

Quamquam autem hæc significatio non sit ita certa & determinata, quin ex diversitate materiæ, de qua agitur, & ex aliis circumstantiis aliquando minus, vel majus spatium temporis designetur per illas voces : attamen nulum est sufficiens fundamentum, quare in hac lege onerosa, attentâ materiâ & sine legis, non possit ly Quamprimum, intelligi secundum jura jam citata, ut idem sit, quod Intrâ triduum : sic enim satis consultitur Sacerdotum conscientiæ & puritati, qui propter necessitatem celebrandi faciliùs possent Confessionis remedium negligere.

Confirmatur ex cap. Eos qui. 22. de Sententia excommunicationis in 6. ubi decernitur, Eos, qui à sententia Canonis, vel hominis (cum ad illum à quo aliàs de iure fuerant absolventi, nequeunt propter imminentiis mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum pro absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absolventur : si cessante postea periculo, vel impedimento huiusmodi, se illis

sed improbabili- ter 3 Rubr. Miss.

immo scan- dalosè,

84. Alii exponunt : statim finita Missa,

San. Sancium sed nimis rigorosè

85. Conclus. probatur.

L. fin. C. de errore Advocatorum

L. fin. C. de iudiciis

86. Confirmat.

cap. Eos qui de sent. excom. in 6.

74. p. e. adde: e. non com- pte: datur. leg. Tri- ant.

82. Objectio.

Solvitur.

Ly celebra- re aliquæ- do accom- modatur actioni pu- blicæ & so- lemnæ. Magis, Greg. Magnus.

83. Quid ly Quamprimum imponit Diana. Alii exponunt : cum primùm iterum celebraverit, Lugo.

Equanda.

se illi, à quo his cessantibus absolvi debeant, quam cito commode poterint, contempserint presentare, decernitur, inquam, in eandem sententiam recidere ipso iure: & tamen communiter non iudicantur incidere, qui intra triduum se presentant.

Sanchez.

Sic etiam non peccat graviter, ut cum aliis docet Sanchez lib. 2. in Decalogum cap. 10. n. 55. qui, per biduum retinent libros Hæreticorum, licet teneantur quamprimum illos deserre ad Inquisitores. Non ergo (inquit Lugo supra n. 163.) videtur magis strictè explicanda illa dictio, *Quamprimum*, in casu nostro, neque etiam videtur graviter opponi fini aut præcepto Concilii illa brevis dilatio.

Lugo.

Existimat
Dicasillo
nec leviter
peccati mo-
do fiat Con-
fessio intra
triduum.

Sed numquid opponitur leviter? Existimat Dicasillo disp. 92. n. 175. nec leviter peccari, modo fiat intra triduum: quia si quid probat fundamentum nostrum, etiam à veniali liberat, præcisè ex vi præcepti, quia tota vis sita est in hoc, quod quando non agitur de alio incommodo quam de mora & dilatione, per illas dictiones, *Quamprimum, statim* &c. iura & leges tantum significant triduum, ita ut, quantum ad sensum, & moralem interpretationem, idem sit dicere, *Quamprimum, statim, illico* &c. atque dicere, *Intra triduum*, ita ut una vox sit interpretatio alterius. Sicut ergo si præceptum aut lex mandaret expressis verbis aliquid fieri intra triduum, nemo leviter ageret contra legem, qui differret actionem mandatam usque in tertium diem, ita nec peccabit leviter quando dicit, *statim, quamprimum* &c. quia, ut supponimus, idem in hac materia significant. Hæc Dicasillo satis probabiliter.

87.
Proposuit
casus circa
præceptum
mactiam.

Sed petet aliquis, quid si Sacerdos, qui necessitate urgente celebravit sine prævia Confessione, hodie habeat Confessarium, cras non habiturus, cum tamen instet eadem necessitas celebrandi, num differre poterit suam Confessionem in tertium diem?

Resolvitur.

Responsio negativa est certa: quamvis dubitetur an obligetur ex præcepto Ecclesiastico confitendi quamprimum. Afirmat Lugo supra n. 162. quia dilatio illa licet sit parva quoad tempus, est magna in qualitate, cum sit causa celebrandi iterum absque Confessione, quod est directè contra finem huius præcepti.

Sed contra: est Sacerdos ille hodie non celebrasset, nisi hominus te reteret hodie confiteri. Quæris ex quo præcepto? Respondeo, Divino vel Ecclesiastico præmittendi Confessionem crastina celebrationi, sicut Laicus, qui prævidet crastinam necessitatem communicandi, tenetur hodie confiteri, si cras non sit habiturus copiam Confessarii.

Ad quid ergo multiplicare illas obligationes sine necessitate? Enimvero supposita obligatione præcepti divini, quæ reverà adest, satis provifum est periculo diu manendi sine Confessione sub prætextu necessitatis celebrandi, absque

eo, quod ex vi præcedentis celebrationis, seu præcepti indè resultantis simul obligetur ad Confessionem.

Alius casus esse potest, si dilatio hodiernæ Confessionis adfert periculum, non quidem communicandi postea absque Confessione; sed tamen non confitendi per plures dies, quia nunc habeo Confessarium, & postea non habebolum: tunc ait Lugo supra n. 163. dilatio hodierna videtur adverfari graviter præcepto Concilii, quo præcipitur Confessio, cum primùm poterit fieri, hoc est primà occasione & opportunitate habitâ, cui præcepto graviter obstat, qui vult dilationem illam notabilem post primam occasionem & opportunitatem confitendi. Hæc ille.

Sed si verum est, quod supra diximus cum Dicasillone, videlicet *ly Quamprimum*, idem esse quod *Intra triduum*, ita ut nequidem peccet venialiter qui differret usque in tertium diem, existimo dilationem in diem 4. vel 5. non esse materiam gravem; si autem prævideat Confessionem ulterius fore differendam, nisi hodie confiteatur, non dubito quin sub gravi obligatione teneatur prævenire, cum totum illud tempus fit aptum adimpletionem legis: sicut tenetur audire Missam horâ sextâ, qui prævidet impedimentum pro reliquo tempore.

Atque hæc sufficiant de præcepto Confessionis. Sequitur agendum de carentia peccatorum venialium, quæ peccata, procul dubio impediunt majorem abundantiam gratiæ; an autem simpliciter effectum gratiæ; non habeo sufficiens fundamentum id suspicandi; ideo dico:

CONCLUSIO IX.

Carentia peccatorum venialium, tum actualium, tum habitualium, utilis valde est ad effectum Eucharistiæ; sed minimè necessaria. Equidem peccat veniali sacrilegio, qui accedit cum veniali actuali deliberato, vel pluribus habitualibus non retractatis.

DE prima parte non dubitant Theologi: quis enim illorum ita proflus incitus & rudis, ut ignoret, melius esse dispositum ad suscipiendam gratiam sacramentalem, qui nullum habet peccatum sive mortale, sive veniale, quam illum qui caret tantum peccatis mortalibus; sciet autem venialibus? Et verò Spiritus Sanctus, nonne paritur singulis gratiâ prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem? Est expressa doctrina Concilii Tridentini sess. 6. c. 7. Quis ergo vel leviter suspicetur carentiam istorum peccatorum non esse utilem?

non neces- Quod autem non sit necessaria, docet Sco-
saria, tus 4. dist. 9. q. unica n. 4. dicens: De peccato
veniali non oportet dubitare, quia de illo non est ne-
cessaria penitentia. Et sic communis sententia
quae satis probari videtur ex Concilio Triden-
tino sess. 13. cap. 7. ubi agens de preparatione
adhibenda, ut digne quis sacramentum Eucharistiam
percipiat, nullam facit mentionem peccatorum
venialium; sed requirit tantum Confessionem
peccatorum mortalium, ut patet ex dictis.
Ergo ex mente Concilii digne communicat,
qui non est sibi conscius peccati mortalis: ergo
percipit fructum Sacramenti.

90. Si obijciat; est argumentum negativum.
Obiectio Respondeo, argumentum negativum valet,
sicut ubi nullum adfertur positivum in contrarium.
Porro neque ex Scriptura, neque ex Conciliis,
aut Sanctis Patribus efficaciter colligitur, affe-
ctum peccati venialis simpliciter impedire au-
gmentum gratiae sanctificantis, quod est prin-
cipalis effectus huius Sacramenti; sed contra
oppido probabile est quodcumque peccatum
veniale compati intensissimam gratiam hominis
vitiatoris.

Triden. Et quamvis major dignitas Eucharistiae vi-
deatur requirere etiam excellentiorem dispo-
sitionem, juxta illud Tridentini supra: Quo
magis sanctitas & divinitas caelesti huius Sacra-
menti viro Christiano comperta est, eo diligentius
cavere ille debet, ne absque magna reverentia &
sanctitate ad id percipiendum accedat: attamen
quod haec excellentia consistat in carentia om-
nis peccati venialis, prohibet fragilitas hu-
mana.

Quis enim, nisi sanctissimus, non merito
timere possit, non solum ne in peccato veniali
sit, sed etiam ne in ipsa sumptione venialiter
peccet, vel ex vana aliqua intentione, vel ex
negligenti distractione, aut alia simili causa?
Igitur non nisi sanctissimus poterit ad hoc Sa-
cramentum digne accedere, quis id audeat co-
gitare? Si peccata tanta non sunt (inquit Hila-
rius apud D. Augustinum Epistolâ 118. c. 3.)
ut excommunicandus quisquam homo iudicaretur, non
se debet à medicina Domini Corporis separare.

91. Si iterum obijciat: ergo ex peccato veniali
homo recipit gratiam. Respondeo. Negando
Consequentiam; sed ex ipso Sacramento, quod
solum extrinsecè vitatur. Sicuti quando per
actum amoris Dei super omnia meretur de con-
digno vitam æternam, est ÷ actus ille extrinsecè
vitiatur ex fine venialiter malo.

92. Arguit tertio ex auctoritate D. Aug. (vel
quicumque est auctor) lib. de Eccles. dogma-
tibus cap. 53. ibi: Habentem adhuc voluntatem
peccandi gravari magis dico Eucharistia perceptione,
quam purificatione. Et ideo quamvis quis peccato mor-
deatur, peccandi de cetero non habeat voluntatem,
& communicaturus satisfaciat lachrymis, & ora-
tionibus: & confidens de domini miseratione, qui
peccata pia Confessione donare consuevit, accedat ad

Eucharistiam intrepidus & securus. Sed hoc de illo
dico, quem capitula & mortalia peccata non gra-
vant. Ergo videtur, quod non potest aliquis
securus accedere, nisi qui fuerit sine voluntate
peccandi venialiter, & de præteritis satisfacere
lachrymis, & orationibus.

Respondedo cum Doctore Subtili supra: *quam expo-
nit Scotus tam in pri-
mo Scripto,*
Potest intelligi de mortali peccato, non quod iam in-
est, neque præterito sine omni penitentia; sed
confesso, si mordeatur, quia non completè satisfacit:
& tunc intelligitur de peccato mortali, & tunc quod
sequitur; quem peccata mortalia non gravant,
supple, in actu, vel præterita, sine penitentia se-
quente. Hæc ille in primo Scripto.

At verò in Reportatis (Colonie impressis) *quam Re-
positis,*
eâdem dist. & q. n. 4. sic ait: Ad auctoritatem
Aug. ad oppositam dico, quod ipse intelligit de pec-
catis venialibus. Et cum dicitur, illud, quod subdit
post, non potest intelligi nisi de peccato mortali. Dico
quod inter mortalia quedam sunt graviora, quedam
leviora: & antiquitus sufficiebat forè pro levioribus
peccatis mortalibus conter. lachrymis, & compun-
tionibus absque satisfactione exteriori facta Ecclesie.
Et tunc illud, quod subdit post, est intelligendum de
tali peccato mortali leviori.

Addit secundam expositionem: Vel potest
dici, quod gravius est esse in voluntate deliberata
committendi veniale, quam commissio venialis pec-
cati sine deliberatione. Et si esse in voluntate delibe-
rata committendi veniale non sit peccatum mortale,
sicut declarabitur: tamen melius esset existenti in
voluntate deliberata peccandi venialiter non com-
municare pro tunc, quam communicare, quia malum
gravius est ex deliberatione velle venialiter peccare,
quam multoties actu peccare venialiter sine delibera-
tione. Hucusque Scotus.

Quando ergo ibidem n. 3. dicit: Si aliquis
existat in peccato veniali, nullo modo peccat nec ven-
ialiter, nec mortaliter communicando; quia ven-
iale nullo modo repugnat effectui huius Sacramenti,
nec conversioni ad Deum; intelligendus venit de
peccato veniali habituali, præsertim sufficien-
ter retractato, ut per Sacramentum Eucharis-
tiæ remittatur. Unde non ait Doctor: Si ali-
quis peccat venialiter, sed, Si aliquis existat in
peccato veniali. Atque ut loqueretur de peccato
actuali, accipiendum id foret de peccato ven-
iali, quod committitur sine deliberatione.

Aliter exponit hunc locum D. Aug. (vel
potius Gennadii) Suarez disp. 66. sect. 1. di-
cens: quod non distinguat peccata mortalia à
venialibus; sed ab eo statu conscientie, quæ
licet peccato mortali mordeatur, tamen eorum
multitudine non gravatur, nec obruit: huic
enim homini dat licentiam D. Augustinus fre-
quenter communicandi præmissâ Confessione;
illi verò minimè, nisi post diuturnam peniten-
tiam, etiam publicam, si peccatoris status pu-
blicus fuerit.

Quin imò Vasquez disp. 207. cap. 2. n. 19. & Vasquez
existimat sola peccata publica esse intelligenda:
Sf 2 quippe

quippe statim subjungitur: Nam, quem mortalia crimina post Baptismum commissa premunt, hortor prius publicam penitentiam satisfacere, & ita Sacerdotis iudicio reconcilium Communioni sociari, si vult non ad iudicium & condemnationem sui Eucharistiam percipere.

Quod sane de solis peccatis publicis intelligendum videtur: nam de secretis numquam fuit necessarium publicam agere penitentiam, sicut declaravit Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 5. ibi: Non est tamen hoc divino precepto mandatum, nec satis consulti humana aliqua lege praeceperit ut delicta, praefertim secreta, publica essent Confessione aperienda.

94. Major difficultas est in S. Anselmo,

Difficilius obicitur Anselmus in illud 1. ad Cor. 11. Probet autem &c. ubi ait: Indigne manducat, & bibit, qui vel aliquod grave peccatum, vel multa levia commisit, & non est confessus. Et post pauca attexit: Qui indigne manducat, iudicium sibi manducat, id est, damnationem extremam.

ad quem respondet Vasquez.

Respondet Vasquez supra n. 20. Si hoc testimonium alicujus momenti est, probat etiam id, quod nullus Theologus concedit, nempe non solum contritionem sufficere; sed praemittendam esse Confessionem pro levibus, si per levia, venialia intelligamus. Quare, inquit, cogimur necessarii aut per levia, non venialia; sed mortalia intelligere, quae in genere suo leviora sunt; aut per illa levia intelligere venialia, quae simul unum mortale efficiant; aut certe sententiam Anselmi in hac re nullo modo admittere. Neque vero defunt, qui praedicta Commentaria in Paulum Hervaeo non Anselmo tribuunt; quod in antiquis codicibus Hervaeo inscripta inveniunt, & Trithemius inter opera illius non recenset. Hae ille; eo utique fine, ut ostendat nullum ex hac auctoritate posse accipi solidum fundamentum tertiae partis nostrae Conclusionis (cujus oppositum ibi docet n. 18.) quod libenter admitto: haud equidem propterea ab illa recedens.

95. Probat tertia pars Conclus.

Existimo namque majorem sanctitatem & dignitatem caelestis hujus Sacramenti majorem exigere in sumente reverentiam & sanctitatem, puta non solum Confessionem mortalium peccatorum, quae sufficit ad evitandum Sacriligium mortale; sed pariter carentiam aliquorum peccatorum venialium, ad evitandum omne Sacriligium, etiam veniale.

ex S. Aug.

Intendite his, quae dicit D. Augustinus Tract. 26. in Joan. circa medium: Videte ergo Fratres, panem caelestem spiritualiter manducate, innocentiam ad altare apportate. Peccata estis sunt quotidiana, vel non sunt mortifera, antequam ad altare accedatis, attendite quod dicatis: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Si dimittis, dimittetur tibi: securus accede, panis est, non venenum.

&c. 3 simili.

Profecto si aliqua est irreverentia non flexis genibus, nec discooperto capite; sed stando,

vel ambulando velle communicare: quidni etiam sit venialis irreverentia velle communicare cum actuali & deliberato affectu peccati venialis? Testor conscientias piorum Fidelium, & sensum plurimorum Doctorum, qui putant Deum per hoc leviter offendi, quod quis communicet, adeoque tam familiariter cum Deo agat, & simul ipsum offendat.

Quod maxime verum est, quando ipsa Communicatio ordinatur ad finem venialiter malum, v. g. ad vanam gloriam; est quippe abusus rei sacrae; sive est ulus rei sacrae ad malum finem, quod est contra reverentiam rei tam sacrae. Imo aliquibus difficile videtur, quomodo non sit peccatum mortale communicare ob finem venialem.

Interim omnes supponunt quod non. Etenim peccata mortalia non sunt multiplicanda sine evidenti fundamento, quale hic nullum apparet. Quod namque illud esset? An forte, quia per illam ordinationem significo Deo placere illum finem venialem, sicuti quando voceo, vel oro rem venialiter malam? Certe constat nihil hujusmodi in hoc casu inveniri.

Porro quod jam diximus de actuali complacentia peccati venialis, multi extendunt ad peccata habitualia non retractata, existimantes hominem peccare veniali sacrilegio, si sic accedat cum pluribus habitualibus, ut nequidem sit dispositus ad remissionem eorum per ipsum Sacramentum obtinendum. Alioquin cum Eucharistia sit instituta in remissionem peccatorum venialium, profecto liquet nullum esse peccatum accedere cum venialibus sufficienter retractatis, adeoque dispositis ad remissionem.

Et vero cum remissio venialium, licet non sit effectus primarius, ideoque non sit peccatum mortale illum impedire, tamen specialiter a Deo fuerit intenta in institutione hujus Sacramenti, videtur levis aliqua irreverentia, data opera ponere obicem illi effectui, licet secundario. Ita aliqui.

Sed minus bene, salvo meliori: nam accedens ad Baptismum vel Penitentiam indispotus ad remissionem venialium, non propterea peccat veniali sacrilegio, cum tamen etiam illa Sacramenta secundario sint instituta in remissionem venialium.

Quae ergo ratio disparitatis? Respondeo, major sanctitas & divinitas Eucharistiae; familiarior & intimior cum Deo in hoc Sacramento communicatio, quam in aliis. Unde specialiter ad administrationem Eucharistiae praemisit Christus Joan. 13. lotionem pedum, etiam illorum discipulorum, qui jam mundi erant a peccatis mortalibus.

Debet ergo homo sub mortali offerre vestem nuptialem; debet autem sub veniali curare, ut vestis illa fordida non sit, sed munda & nitida. Aliqua enim irreverentia est, licet non gravis, cum veste, tamen nuptiali, fordida tamen ac factitia

fecit ad accedere, qualis est in eo, qui multitudine venialium sordescit.

Ideo signanter dixi in Conclusionem, *Vel pluribus habitualibus*; quia fragilitas humana non patitur ordinari carentiam omnium, & Communio datur, imò suadetur iis, qui non sunt satis perfecti, ut omnes etiam veniales imperfectiones detestentur.

Itaque obligatio procurandi munditiam & puritatem ante Eucharistiam intelligi debet moraliter, hoc est, juxta capacitatem, statum, & conditionem singulorum: nam sicut in convivio humano major mundities & nitor in vestibus & manibus exigitur ab homine nobili & ingenuo, quam à rustico, agricolâ, aut operario, qui solum debent procurare munditiam conditioni ac statui suo proportionatam; sic in convivio Eucharistico major puritas & mundities requiritur ab homine religioso, aut perfectionis statum habente, quam ab homine laico, negotiis & curis secularibus implicato.

Unde non potest (inquit Lugo disp. 14. n. 32.) regula universalis in hoc puncto tradi: in aliquibus enim erit irreverentia culpabilis, si accedant cum 20. v. g. venialibus, aut cum tali specie venialium; in alio autem illa non erit irreverentia culpabilis. Sicut (prosequitur Eminentissimus) ad hoc etiam Sacramentum reverenter suscipiendum requiritur preparatio & dispositio aliqua, & post Communionem aliqua etiam gratiarum actio, quæ tamen non in eadem mensura ab omnibus exiguntur, sed juxta singulorum conditionem & capacitatem; quis enim à puero vel rustico requirat eandem preparationem & orationem ante, & post Communionem, quam ab homine religioso, vel Monacho contemplationi dedito? Hactenus Cardinalis, quem sequitur Dicastillo disp. 9. n. 56.

Sed cum in hoc convenient illi Auctores; equidem discrepant circa punctum, quod sequitur. *Questio est, an peccata venialia, de quibus hactenus egimus, semper reddant ipsam Communionem malam aut peccaminosam?*

Negat Cardinalis supra n. 24. quia, inquit, adhuc stante illo actu peccati concomitanti, accessus ad Eucharistiam potest esse in se honestus & sanctus; imò & obligatorius. Quid enim si Sacerdos, dum celebrat, in ipsa Communionem sentit se distractum ad vanas cogitationes, ideone deberet omittere Communionem, aut differre, & interrumpere cum populi scandalo, & contra reverentiam Sacrificii, donec colligeret mentem, & disponeret se melius? Imò potest, & debet Sacrificium continuare: peccat quidem in illa distractione, aut cogitatione; non tamen peccat in continuatione Sacrificii ex suppositione illius distractionis.

Sicut qui canit ex debito in choro, & advertit se esse distractum distractione levi & veniali, non debet eo ipso interrumpere can-

tum; sed debet omnino progredi, ita ut peccet quidem habendo distractionem, ipsa tamen recitatio seu continuatio non sit novum peccatum, sed potius actio debita, & honesta. Hæc Eminentissimus.

Ceterum admittit, quod sit specialis culpa venialis cum illo peccato actuali accedere ad Communionem, vel (ut magis proprie loquamur) habere illum actum, quando acceditur ad Communionem. Sicut in exemplo statim allegato, distractio illa non solum est culpabilis ex proprio objecto; v. g. quia est auditio distractionis levis, quam focus forte suggerit; sed etiam fit culpabilis propter circumstantiam recitationis Officii: atque ideo, etiamsi esset circa materiam indifferentem, esset tamen peccatum propter illam circumstantiam, quatenus impedit attentionem debitam orationi vocali; oportet tamen distinguere: non enim peccat homo, quia cantat aut recitat, sed quia audit, & attendit ad illa alia tunc, quando recitat, quæ distractio est culpa specialis contra Religionem; unde fieri potest quod actu mereatur per ipsam voluntatem cantandi, aut recitandi juxta debitum suum, quæ voluntas est bona, & simul peccet, & demereatur per voluntatem concomitantem habendi distractionem eo tempore, quæ voluntas est mala.

Sic in nostro casu, qui accipit Eucharistiam cum peccato actuali veniali, habet duos actus: alterum accipiendi Eucharistiam, qui potest esse bonus & debitus; alterum habendi distractionem, & indevotionem actualem per illud actuale peccatum; & hæc voluntas potest esse mala; non solum ex proprio objecto, quatenus est peccatum actuale inanis gloriæ, v. g. vel propositum mentiendi; sed etiam malitia contra Religionem, quatenus est irreverentia contra Sacramentum, quod actu suscipitur. Hæc ille.

Hanc doctrinam diffusè oppugnat Dicastillo supra à n. 44. Breviter: non est major irreverentia communicare, dum vana cogito, quam vana cogitare, dum communico. Sicuti non est minor irreverentia communicare, quando cogito inhonesta, & in istis mihi complacere, quam inhonesta cogitare, & in istis mihi complacere, quando communico. Nemo autem dicit irreligiositatem quidem gravem esse in morosa illa delectatione, non tamen in actu communicandi; ergo similiter omnes dicere debent, levem irreligiositatem non tantum esse in vana cogitatione, sed etiam in ipsa Communionem. Quemadmodum enim præceptum negativum non communicandi indignè prohibet conjunctionem peccati mortalis cum susceptione Eucharistiæ, & converso conjunctionem susceptionis Eucharistiæ cum peccato mortali: sic pariter præceptum negativum Religionis, quod prohibet cogitationem vanam, quando communicas, quidni etiam prohibeat Communionem quando vana cogitas? Certè non video disparitatem.

99. Obligatio procurandi munditiam & puritatem ante Eucharistiam intelligi debet moraliter, hoc est, juxta capacitatem, statum, & conditionem singulorum: nam sicut in convivio humano major mundities & nitor in vestibus & manibus exigitur ab homine nobili & ingenuo, quam à rustico, agricolâ, aut operario, qui solum debent procurare munditiam conditioni ac statui suo proportionatam; sic in convivio Eucharistico major puritas & mundities requiritur ab homine religioso, aut perfectionis statum habente, quam ab homine laico, negotiis & curis secularibus implicato.

Lp.

Dispositio.

700. An peccata venialia reddant ipsam Communionem malam?

Negat Lugo?

& probat à simili.

201. 201. 201.

201. 201. 201.

101a. Hanc doctrinam diffusè oppugnat Dicastillo supra à n. 44.

201. 201. 201.

Enimverò si irreverentia est, simul ponere rem sacram, v. g. crucem, & fordes, proculdubio non solum erit irreverentia fordes ponere ad crucem, sed etiam crucem ponere ad fordes: ergo pari ratione si irreligiositas est simul ponere Eucharistiam, & fordes vanæ cogitationis; non solum erit irreligiositas ponere fordes vanæ cogitationis ad Eucharistiam, sed etiam ponere Eucharistiam ad fordes vanæ cogitationis.

Nec obstat, quòd possit esse obligatio communicandi; quia inde ad summum sequitur, quòd Communio sit actus ex objecto suo bonus & honestus, qui bene possit fieri. Alioquin per actum peccaminosum, etiam mortaliter, v. g. Communionem in malo statu, satisfieri præcepto Communionis Paschalis, est communis sententia, ut patet ex dictis sect. præced. concl. 4.

102.
Obiectio
solvitur.

Dices; nemo tenetur peccare. Nemo planè: ergo qui vana cogitat non tenetur communicare: Nego Consequentiam, estò communicando in sensu composito, id est, conjungendo Communionem istis vanis cogitationibus peccet. Siquidem potest, & debet istas vanas cogitationes repellere, ideoque non necessitatur ad communicandum in sensu composito, id est, ad conjungendum Communionem cum istis vanis cogitationibus; sed in sensu diviso, id est, ad repellendas illas cogitationes, sicut potest facere (nam aliàs non essent peccaminosæ, cum omne peccatum debeat esse voluntarium) & per consequens ad bene communicandum.

Qui vana
cogitat, tenetur
aliquando
communicare.

Sicuti qui tempore Paschali est in statu peccati mortalis, tenetur nihilominus communicare, non in sensu composito, sed diviso; quia potest confiteri, & ita licitè communicare. Unde nullus dubitat quin peccet mortaliter non communicando, licet fortè minus, quàm si communicaret in malo statu.

estò peccat
sic commu-
nicando.

Ergo similiter impræsentiarum Communio, quæ conjungitur vanis cogitationibus, erit venialiter peccaminosa, estò omisso ejus in aliquo casu foret peccatum mortale. Tunc enim eligere ex duobus malis, quod minus est, desinit esse peccatum, quando ad alterutrum necessitatis: si verò utrumque potest præcaveri, sicut hic potest, quodcumque ex his elegeris, peccabis: minus quidem, si eligas minus; magis verò, si eligas majus. Indubiè autem majus est omittere Communionem, aut differre & interrumpere cum populi scandalo, & contra reverentiam Sacrificii, quàm distrahè communicando Sacrificium continuare.

103.
Eadem in-
terna vo-
luntas com-
municandi
non potest
esse simul
intrinsecè
bona & ma-
la.

Cæterùm, an quia voluntas communicandi minus mala, ideo censenda sit simpliciter bona & meritoria, quis audeat affirmare? Scio aliquos dicere, eandem eleemosynam externam simul posse promereri gloriam & penam purgatorii, prout à diversis volitionibus imperatur: sed eandem internam voluntatem posse simul

esse intrinsecè bonam & malam; quis unquam asseruit? Quomodo ergo una & eadem volitio conjungendi Communionem cum peccato veniali actuali, aut pluribus habitualibus non retractatis, possit esse simul bona & mala, meritoria gloriæ, & penarum purgatorii, haud satis video.

Unde & ipse Cardinalis suprâ n. 26. docet, hujusmodi unam & eandem volitionem esse simpliciter malam, & per consequens etiam actum externum Communionis, qui ex illa procedit; cum (inquit) nullam aliam habeat bonitatem, aut malitiam formalem actus externus, nisi quam accipit denominativè ab actu interno, à quo procedit.

Et similis videtur ratio, quando ipsa Communio assumitur ad malum finem obtinendum; quia tunc ille actus est causa rei malæ, & ut talis amatur; causa autem rei malæ semper est mala, saltem extrinsecè; v. g. si quis videret ex actu suæ orationis sequi mortem proximi, quia scilicet impedit succursum ipsius, talis actus internus esset malus, si ad illum finem assumeretur, quamquam alioquin actus orationis ex suo objecto sit bonus. Ergo similiter quantumvis Communio ex se sit actus bonus, si tamen adhibeatur ad finem venialiter malum, v. g. ob vanam gloriam, videtur omnino esse malus, non solum extrinsecè à malitia finis, sed etiam intrinsecè à speciali malitia venialis sacrilegii; sicut si fieret ob finem mortalem, proculdubio propter malitiam finis esset in illo actu gravis malitia sacrilegii: quia, ut suprâ diximus, est abusus rei sacræ, qui non potest non esse intrinsecè malus.

Consequenter, quæcumque volitio, quæ quis sciens & volens vult communicare, & communicat tempore, quo sciens & volens simul cogitat vana, est intrinsecè mala. Enimverò licet directè sit tantum voluntas communicandi, simul tamen indirectè est voluntas conjungendi Communionem cum vanâ distractione. Eodem modo, quo voluntas cogitandi vana tempore, quo communicatur, directè tantum est voluntas cogitandi vana; simul tamen indirectè voluntas conjungendi vanas cogitationes cum Communionem. Ergo vel neutra voluntas est intrinsecè sacrilega (quod non) vel utraque, quod verius existimo: nam voluntarii directi & indirecti eadem est malitia; æqualiter siquidem peccat, qui directè vult occidere hominem, & qui directè vult transfigere feram, simul videns quòd hic & nunc non transfiget illam, nisi simul occidat hominem: jam autem constat, directam voluntatem conjungendi Communionem cum venialibus peccatis, secundum hæcenus dicta, esse intrinsecè malam. Ergo consimiliter voluntas indirectè, Sin autem voluntas directæ non sit peccaminosa, ut vult Vasquez suprâ, & plures cum illo, qui docent oppositum nostræ Con-

clufionis, neque indirecta erit. Sed progrediamur ad alia, &

Quarto primò an præter carentiam peccatorum tum mortalium, tum venialium, requiratur aliqua interna devotio, vel alia dispositio. Negari certè non potest, quòd res sacra non solum ex consilio, sed etiam ex præcepto, saltem sub veniali, propter suam dignitatem exigant peculiarem reverentiam in earum usu, aut receptione; unde ad ipsas preces sacras recitandas & loquendum cum Deo exigitur aliquis preparatio, quâ cor avocetur ab externis, & mens elevetur ad Deum; imò continua attentio, saltem virtualis: quantò magis ad Eucharistiam suscipiendam, quæ est familiarior & intimior cum Deo communicatio? Nam quis eum excusaret ab omni culpa, qui à ludò surgeret immediatè, ut Eucharistiam susciperet, & statim ad ludum rediret? Igitur reverentiæ debite huic divinissimo Sacramento repugnat modus ille accedendi absque ulla devotione interna, aut preparatione.

Cæterùm devotionem illam non esse necessariam ad principalem Eucharistiæ effectum, diximus disp. 1. De Sacramentis in genere sect. 5. concl. 7. Sed numquid ideo quotidiana Communio omnibus iustis indifferenter est permittenda; immo suadenda? Respondeo:

CONCLUSIO X.

Quotidiana Communio non est omnibus iustis indifferenter permittenda, nec etiam neganda.

DE quotidiana Communionem diffusius ab aliquibus hisce temporibus tractatur, eò quòd nonnulli Recentiores, præsertim in Hispania, eam acriter defendant, & summo studio invehere conentur. Rectè quidem, si simul invehent debitam sanctitatem, & vitam primorum Christianorum.

Conclusio est Seraphici Doctoris Sancti Bonaventuræ 4. dist. 12. parte 2. art. 2. q. 2. ubi: Respondeo dicendum, quod si quis semper esset paratus, semper utile esset hoc sacramentum recipere, ut scilicet haberet habitaculum mundum, & spiritaliter comederet hunc cibum cum honore & devotione. Quia igitur tempore Ecclesie primitive erant mundi per Baptismum in innocentiam, & charitatem ardentes per donationem Spiritus Sancti, ideo congregabat eis quotidie communicare. Quia verò postmodum charitas refrigeravit, & per peccatum munditia baptisimalis ut in pluribus perditâ fuit, relictum fuit iudicio & conscientia uniuscuiusque, ut reciperet quando se dispositum videret, ne aliter manducaret ad suam damnationem.

Et quia homines inciperunt fieri negligentes,

oportuit, ut iterum institueretur à Summo Pontifice frequentatio. Sed quia frequentabant multi, & non bene se preparabant, instituit Fabianus, ut tribus anni solemnitatibus, in quibus homines melius parantur, & quas desiderabilis expectant, communicarent, scilicet Natali, Paschate, & Pentecoste. Et quia homines adhuc processu temporis in his tribus temporibus negligenter se preparabant, ideo hoc ad extremam est ad Pascha rediitum, quod præcedit tempus preparationis, scilicet Quadragesima.

Si ergo quaeritur, utrum expediat frequentare alicui? Dicendum quod si videat se esse in statu Ecclesie primitive, laudandum est quotidie communicare. Si autem in statu Ecclesie finalis, utpote frigidum & tardum, laudandum est quod raro. Si autem medio modo, medio modo debet se habere, & aliquando debet cessare, ut adducat revereri; aliquando accedere, ut inflammetur amore. Quia tali hospiti debetur honor, debetur & amor; & tunc secundum illam partem, secundum quam viderit se melius proficere, ad illam magis declinet; quod homo solum experientia discit. Omnes ergo rationes ad primam partem pro frequentia intelliguntur, salva debita preparatione, qua in paucissimis est ut semper. Hæc D. Bonaventura hujus venerabilis Sacramenti devotissimus testis; cum quibus (inquit Lugo disp. 17. n. 11.) videant Adversarij quomodo cohercant, quæ docent, dum dicunt, Communionem quotidianam expedire omnibus, cuiuscumque status & conditionis, dummodò non sint in mortali, & preparationem debitam ad istam frequentiam reperiri in omnibus etiam laicis ritè absolutis à lethaliibus.

Aliud præclarum testimonium ejusdem Seraphici Doctoris habemus Tractatu de Processu Religionis, processu 7. cap. 21. ubi sic ait: Vix aliquis ita religiosus esse videtur, & sanctus (exceptis Sacerdotibus) qui semel in hebdomada sufficit ei ex consuetudine communicare, nisi specialis causa quandoque, & raro plus suadeat, ut infirmitas superveniens, vel singulariter sollemnis Festivitas, vel intensitate devotionis fervor, & intemperata desideria sita sit pro illius susceptione, qui solus sufficit ardorem animæ se amantis refrigerare.

Hanc modum loquendi observant alij Scholastici, Doctor Angelicus 3. parte q. 80. a. 10. in corpore, & 4. dist. 12. q. 3. art. 1. quæstionculâ primâ. Alexander Alenis 4. parte art. 4. quæstionculâ 2. Richardus, Victoria, & alij tam veteres, quàm recentiores, quos citat Lugo supra à n. 9. usque ad 16. à quo communi Scholasticorum consensu in re gravi, & morali, non licet privatâ auctoritate discedere; præsertim cum credibile non sit, Scholasticos & Doctores gravissimos sine firmissimo fundamento in hanc sententiam conspirasse.

Quæris, quod sit illud fundamentum? Tali hospiti (inquit Bonaventura) debetur honor, debetur & amor. Et infra: Maiorem efficaciam credo recipit homo in una Missa, vel manducatione

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

Fundantes se in reverentia & utilitate Sacramenti, cum bonâ preparatione, quam in multis, si non se præparet diligenter. Fundamentum ergo, reverentia & utilitas Sacramenti. Honor Regis (inquit Propheta Regius Psal. 98. v. 4.) iudicium diligit.

Et quare putamus Ecclesiam prohibuisse laicis usum calicis, quare etiam Sacerdotibus duplicem Communionem in eadem die, excepto Natali Domini, nisi causâ reverentiæ & decoris?

108. Quæ etiam est ratio quare Ecclesia non communicet infantes.

Cur non communicat infantes baptizatos secundam consuetudinem antiquissimorum & Sanctissimorum Patrum? Similiter pueros doli capaces ante perfectum usum rationis? An quia incapaces gratiæ sanctificantis? Contrarium constat ex supra dictis sect. 8. concl. 4. & sequentibus. Cur igitur? Æstimo propter reverentiam & utilitatem augustissimi ac divinissimi huius Sacramenti.

ut colligatur ex Trident.

Colligo ex Concilio Tridentino sess. 21. in qua traditur doctrina tum de Communionem sub utraq; specie, tum de Communionem parvulorum. Etenim postquam cap. 1. dixisset atque declarasset, Laicos, & Clericos non conficientes non adstringi jure divino ad Communionem sub utraque specie, cap. 2. volens reddere rationem suæ iustissimæ prohibitionis, declarat hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salvâ illorum substantiâ, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati, vel ipsorum Sacramentorum venerationi, pro verum, temporum, & locorum varietate magis expedire iudicaret. Ergo judicaverunt Patres Concilii expedire utilitati suscipientium, aut certe Sacramenti Eucharistiæ venerationi, ut laicis non daretur nisi sub una specie; parvulis autem omnino negaretur. Et sanè quæ alia potuit esse ratio prohibendi multiplicem Communionem in eodem die?

109. Eadem fuit ratio prohibendi multiplicem Communionem eodem die.

Dices; quia per unam Communionem melius representatur unitas mortis & passionis Christi. Sed contrâ; licet hæc sit ratio alicujus congruentiæ, non tamen convincens: posset enim pariter ob eundem respectum prohiberi duplex Communionem in hebdomada. Ratio ergo fuit, major reverentia & utilitas, ut testatur Pontifex Honorius Tertius de celeb. Miss. cap. 12. ibi: Cum cuilibet Sacerdoti, quacumque dignitate præfulgeat, unam in die Celebrare Missam sufficiat: nam & valde est felix qui celebrat dignè unam.

Gabriel.

Unde Gabriel sect. 87. in Canonem: Ad dignam sumptionem huius Sacramenti requiritur meditatio excellentiæ tanti Sacramenti, ut mens excitetur ad sumendum cum reverentia & devotione. Requiritur etiam meditatio propriæ indignitatis, ut excitetur animus ad sumendum cum timore &c. Hæc autem difficulter dignè exhibentur pluries unâ die; unde tandem in consuetudinem veniret, sine hac præparatione sumere, & per hoc minùs reverenter. Hæc ille.

Consimiliter dico ego: Hæc autem difficulter dignè exhibentur quotidie, maxime ab hominibus imperfectis, qui curis sæcularibus implicentur; unde tandem in consuetudinem veniret sine hac præparatione sumere, & per hoc minùs reverenter. Constat profectò nimiam frequentiam & familiaritatem alicujus personæ sæpè sæpiùs parere ejus contemptum; & experientia, etiam in personis Religiosis, ostendit Communionem nimis frequentem abire in consuetudinem torpori admixtam, ortam magis ex usu, quàm ex fervore spirituali.

Ex quo fit, ut maneat æquè tepidi & difficiles ad resistendum tentationibus; augmentum enim gratiæ, quod accipiunt, valde exiguum est, & gratiæ actuales paucæ, imò, secundum aliquos, nullæ. Quis ergo jure potest mihi indignari, si dixerò, melius esse cum magna animi præparatione, & per consequens cum magno fructu spirituali, semel in hebdomada communicare, quàm cum parva devotione, & quodam quasi fastidio, adedque nullo serè fructu quotidie? Ipsa ratio naturalis videtur id dicere.

Hinc appositè D. Augustinus (vel quicumque est Auctor) lib. de Eccles. dogmatibus cap. 53. Quotidie Eucharistiæ Communionem percipere, nec laudo nec reprehendo: omnibus tamen Dominicis diebus communicandum suadeo, & hortor, si tamen mens sine affectu peccandi sit.

Sed quare putas hic Auctor, nec laudat, nec reprehendit Communionem quotidianam? Respondet Doctor Seraphi supra in 4. Quia quibusdam magis est utile frequentare, quibusdam raro. Nam quando dicit: Sancta sanctis (verba sunt Divi Chrylostomi Homilia 17. super Epistolam ad Hebræos) hoc dicit: si quis non est sanctus, non accedat, non simpliciter dicit, à peccatis mundus, sed sanctus: sanctum enim non mundatio peccati tantum facit, sed etiam præsentia Spiritus & bonorum operum opulentiâ. Non enim inquit, volo à cano vos mundos esse, sed etiam albos esse, & pulchros &c.

Et quoniam non omnes quotidie albi sunt & pulchri, ideo divus Augustinus Epistolâ 118. sic dirimit hanc litem: Faciat, inquit, unusquisque, quod secundum fidem suam pie credit esse faciendum. Neuter enim eorum exhorat Corpus & sanguinem Domini, si saluberrimum Sacramentum certatim honorare contendant. Neque enim litigaverunt inter se, aut quisquam eorum se alteri præposuit Zachæus, & ille Centurio, cum alter eorum gaudens in domum suam suscepit Dominum; alter dicit: Non sum dignus ut intres sub tectum meum. Ambo Salvatorem honorificantes diverse, & quasi contrario modo, ambo peccatis miseri, ambo misericordiam consecuti.

Valet etiam ad hanc similitudinem, quod in primo populo unicuique manna secundum propriam voluntatem in ore sapiebat, sic in ore cuiusque Christiani Sacramentum illud quo modo sumatur assumendum.

dam. Nam & ille honorando non audet quotidie sumere, & ille honorando non audet ullo die pratermittere. Contemptum solum non vult cibis ille; sicut manna sustulit. Inde enim & Apostolus indigni dicitur acceptum ab eis, qui hoc non discernunt à ceteris cibis veneratione singulariter debita. Continuo quippe cum dixisset: Judicium sibi manducat & bibit: addidit ut diceret: non dijudicans Corpus Domini: quod satis toto ipso loco in Epistola ad Corinthios prima, si diligenter attendatur, apparet. Hucusque dilectus Deo, & hominibus Augustinus.

Ubi, ut vides, nec suadet quotidianam Communionem, nec reprehendit; sed relinquit unumquemque conscientia sua; secluso semper contemptu tanti Sacramenti, id est; ut non accedat in statu peccati mortalis. Mirum sane si sanctissimus ille Pater judicasset expedire omnibus iustis quotidie communicare, & ne minimo verbo id significasset.

Quin imò, inquit aliquis, clarissimis verbis id significavit Serm. 28. de verbis Domini, ibi: Si quotidianus est panis, cur post annum illum somis, quem iam modum Graeci in Oriente satere consueverunt? Accipe quotidie, quod quotidie tibi proficit. Sic vive, ut quotidie merearis accipere. Qui non meretur quotidie accipere, non meretur post annum accipere.

Neque unius Sancti Patris Augustini ea fuit sententia; sed, inquit Catechismus Pii V. p. 2. cap. 4. q. 46. si quis diligenter attenderit, eundem omnium Patrum, qui de hac re scripserant, sensum fuisse facile comperiet.

Unde D. Chrysostomus homilia 3. in Epist. ad Ephesios. Tempus non efficit dignos tanti aditu Sacramenti; sed sola anima sinceritas atque expurgatio; cum tali puritate accede semper, sine hac ne presumas unquam.

Et Sanctus Bonaventura de Processu Religionis supra; Et licet aliquando tepide, tamen confidens de misericordia Dei, fiducialiter accedat; quia si se indignum reputet, cogitet quod tanto magis eger necesse habet requirere medicum, quando magis sentit se egrotum. Non est enim opus valentibus medicus. Nec ideo queris te iungere Christo, ut eum sanctifices, sed ut sanctificeris ab ipso.

Sed attende, quod paulò post atroxit: Circa Sacerdotes autem potest haec forma teneri, ut nec nimis raro, nec semper continue, & impratermissis sacramentum hostiam studeant immolare. Nimis enim continue celebrare, aliquam videtur notare irreverentiam, cum vix aliquis tam devotus sit, qui semper eadem devotione fervet, quòd semper illud cum debita reverentia faciat, & cordis ardore, quin aliquando repetat quantaluncumque. Nimis etiam raro celebrare, quamvis ex reverentia solet aliquando fieri, & humilitate, tamen quandoque torporem nutrit, quia minus circumspicitur est homo in omnibus, quasi non indigere videatur sui custodia, cum non proponit accedere ad mensam Christi. Humilitas etiam non est usqueaque securà, propter quam diu se subtrahat; quia

scienti non est dignum se de Corpore Christi percipere; ita nec semel. Ideo non recipimus illud, quasi qui digni sumus, sed ut illo nos sepe visitante, & habitaculum cordis & corporis nostri subintrante, magis ac magis digni efficiamur.

Ecce quantum aberrant à doctrina Seraphica, qui non solum Sacerdotibus, sed omnibus indifferenter hominibus, viris ac mulieribus, perfectis juxta ac imperfectis, suadent, eo ipso, quo absolutionem à lethalibus peccatis obtinuerunt, uti jure suo, & invito etiam ac dissuadente Confessario quotidie ad Communionem accedere.

Quid ergo ad priora verba D. Bonaventurae? Respondeo, frequentiam commendat hujus sanctissima mensa. Colligo ex antecedentibus & immediatè consequentibus. Salubre, inquit, & utile est, quòd homo sepe se ad illius medicamenti susceptionem praeparat, & quantà devotione valet, illud percipere studeat, & post perceptionem in studio devotionis se conservet attentus. Haec praecedentia; consequentia autem: Nec propterea pratermittenda est sacra Communioni, si quandoque non sentiat homo specialem devotionis gratiam, cum se ad illam praeparare studet, vel cum in ipsa praeparatione, vel post fortè minus devotum se sentit, quam veller.

De eadem frequentia interpretari possumus verba D. Chrysostomi & Augustini. Certè D. Augustinus, ut patet agit contra morem Graecorum singulis annis tantum semel communicandi, & optat ut magis quotidie communicemus, id est, valde frequenter, imò simpliciter singulis diebus; salva semper debita praeparatione, quae in paucissimis est ut semper. Sic, inquit, vive, ut quotidie merearis accipere. Qui non meretur quotidie accipere, non meretur post annum accipere; id est, dilatio temporis per se non efficit dignos tanti aditu Sacramenti, sed sola anima sinceritas, inquit Chrysostomus, atque expurgatio; cum tali puritate accede semper; equidem cum proportionem, id est, suis congruis temporibus; sicut oportet semper orare. Vel etiam, cum tali puritate accede semper, id est, numquam accede sine illa: unde statim subiungitur pro majori claritate: Sine hac ne presumas unquam.

Itaque neque dilatio temporis per se confert aliquid ad meliorem praeparationem, neque quotidiana frequentatio per se illam minuit: quamquam per accidens nimia frequentia pareat nauseam; extinguit famem, & inducat quamdam irreverentiam.

Ita intellexit Sanctos Patres Pius V. in suo Catechismo p. 2. c. 4. q. 46. dicens: Fideles non satis habeant, se, huius decreti auctoritate obtemperantes, semel tantummodo Corpus Domini quotannis accipere; verum saepius iterandam Eucharistica Communionem existiment. Vtrum autem singulis mensibus, vel hebdomadis, vel diebus id magis expediat, certa omnibus regula praescribi non potest: verumtamen illa est Sancti Augustini norma certissima: Sic vive, ut quotidie possis sumere. Quare Parochi partes erunt, Fideles crebro adhortari, ut quemadmo-

113. Explicatus D. Bonav. de frequent. Communionem.

ut etiam Chrysostomus, & Augustinus.

Dilatio temporis per se non efficit dignum, nec quotidiana frequentatio indigne.

114. De frequentia Communionem intellexit SS. Patres Pius V. in Catechismo Romano.

122. obiecto ex 3. Aug.

Chrysostomo,

de Bonaventura

dum corpori in singulas dies alimentum subministrare necessarium putant: ita etiam quotidie hoc Sacramentum alenda & nutrienda anima curam non adiciant: neque enim minus spirituali cibo animam, quam naturali corpus, indigere perspicuum est.

Atque inter alia motiva signanter enumerat Sanctorum Patrum auctoritates, qua frequentem huius Sacramenti perceptionem magno opere commendant. Frequentem, inquit, non quotidianam; quamquam alioquin etiam quotidianam, sed, ut supra dicebam ex Seraphico Doctore, salva debita preparatione, qua in paucissimis est ut semper. Hanc debitam preparationem petimus illis verbis Dominice orationis: Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

Nec aliud voluit Tridentinum.

Nec aliud quidpiam voluit Concilium Tridentinum quando, sess. 22. c. 6. in principio ait: Oportet quidem sacrosancta synodus ut in singulis diebus fideles adstantes, non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistia perceptione communicarent quo ad eos sanctissimi huius sacrificii fructus uberior proveniret. Alioquin in rigore intellectum de omnibus adstantibus probat frequentiorum in die Communionem, cum multi fideles non uni tantum, sed pluribus sacrificiis singulis diebus assistant. Optat ergo ut aliqui saltem communicent: optat ut digni inveniuntur, non tamen ut in presenti facie Ecclesie id promiscue omnes faciant, etiam iusti.

115. Hinc exponitur declaratio Cardinalium...

Sed contra; hæc explicatio repugnat declarationi Cardinalium in 4. volumine decisionum Rotæ supra illum locum Concilii, quæ sic habet: Obstat Concilium Tridentinum Episcopo volenti prescribere certa tempora (veluti dies Dominicos, quartam, & sextam feriam) quibus tantum liceat viti laicis coniugatis, negotiatoribus, & mulieribus, etiam non coniugatis, sanctissimam Eucharistiam sumere, ob irreverentiam, quam potest quotidianam huius Sacramenti sumptio in sua Diocesi parere. Et redditur ratio, ob quam Concilium obstat: Quia antiquo tempore, peractâ consecratione, omnes adstantes sumebant Eucharistiam: & ideo licitum est quotidie Eucharistiam sumere.

sed exponitur.

Respondeo ex illis verbis nihil aliud colligi, quam usum quotidianum Eucharistie per se esse laudabilem, & desiderandum ob innumeros fructus, quos parere potest in Ecclesia. Et ideo perpetuam à particulari aliquo Episcopo determinati certos dies, quibus, & non aliis, liceat suis subditis communicare. Sicuti merito argueretur Episcopus, qui universè prohiberet statum Religiosum, licet certum sit omnibus in particulari eum statum non convenire.

Quæstio ergo non procedit de perfectione huius frequentie secundum se, sed prout in hoc individuo (ut ita loquar) potest enim contingere aliquem actum secundum se esse perfectiorem, & tamen huic individuo non esse utiliorem, licet alioquin non sit illicitus. Sanè dubitari haud potest esse melius ac beatius manere in virginitate, aut cælibatu, quam jungi matrimonio, ut

constat ex Tridentino sess. 24. can. 10. ubi dicit anathema contrariū asserenti: nihilominus dari potest casus, in quo magis expediant huic forma nuptiarum quam cælibatus. juxta illud Apostoli I. Cor. 7. v. 9. Melius est nubere, quam uri.

Si dixeris in primitiva Ecclesia omnes quotidie communicabant. Respondeo citius, Omnes enim (utor verbis Catechismi Romani supra) qui tunc fidem Christianam profitebantur, vera & sincera charitate ita ardebant, ut cum sine mercede orationibus, & aliis pietatis officiis vacarent, quotidie ad sacra Dominici Corporis mysteria sumenda, parati invenirentur. Charitas autem & pietatis studium ita hodie in multis fidelibus refrigerant, ut, non dico quotidie, non singulis hebdomadis, aut mensibus, sed, pudet dicere, ne singulis quidem annis parati inveniuntur ad sacra Dominici Corporis mysteria sumenda.

Reponit aliquis; Video me esse in statu primitivæ Ecclesie. Repono & ego cum Doctore Seraphico supra 4. dist. 12. Laudandum est quotidie communicare. Sed quot tales hodie inveniuntur? Rara avis in tetrus.

Dices: omnes Sacerdotes quotidie celebrant. Respondeo non omnes, ut patet, sed multi, sicuti consilium D. Bonaventuræ supra libro de Processu Religionis, propter periculum irreverentiæ & indevotionis subinde abstinere. Qui autem continuo celebrant, si quis forte defectus irreverentiæ interveniat, compensatur per obligationem celebrandi: sunt quippe nuntii & ministri publici ab Ecclesia deputati, & ad hoc specialiter consecrati, ut pro vivis & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus Missæ Sacrificium Deo offerant. Quidni igitur puritas & sanctitas Ecclesie eorum defectum suppleat? Accedat obligatio extrinsecæ ratione beneficii, obedientiæ, aut sustentationis.

Ex quo facile occurrit alteri objectioni: Tantam, inquis, sentio mentis ariditatem, & indevotionem singulis annis, mensibus, hebdomadis, atque singulis diebus. Respondeo, tunc ab indecentia excusat major necessitas; ut patet in amente, cui dum sanus est, non datur Eucharistia ob indecentiam, & tamen datur in articulo mortis propter majorem necessitatem.

Instabis ex Hilario, & ponitur de Confect. dist. 2. cap. 15. Si non sunt tantæ peccata, ut excommunicetur quis, non se debet à medicina Corporis & sanguinis Domini separare.

Respondeo, per modum pœnæ, alioquin probaret, quod etiam cum peccato mortali, propter quod non est excommunicatus, posset accedere. Solum ergo vult Hilarius, Communionem non esse omittendam inquit præcedentium delictorum, si homo velit se debite preparare, nisi propter illa fuerit excommunicatus.

Quo etiam sensu loquitur Gregorius lib. 2. Epistolâ 26. Sicut, exigente culpâ, quis a Sacramento Communionis digne suspenditur, ita insontibus nullo modo talis debet irrogari vindicta.

Obijciunt

Objiciunt denique Apostolum 1. Cor. 11. 28. *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat &c.* Respondeo sensum Apostoli esse negativum, id est, non edat de pane illo nec de calice bibat, nisi antea seipsum probaverit. Ceteroquin verba illa intellecta in sensu affirmativo, vel non sunt consulenti, sed permittentis tantum edere, postquam præcesserit puritas à peccato lethali; vel certe dicendum erit, expedire Communionem non tantum post pollutionem nocturnam inculpabilem, vel venialiter culpabilem, sed etiam statim post fornicationem, & adulterium, post pollutiones voluntariè in vigilia procuratas, si modò per absolutionem sacramentalem peccatum fuerit remissum, quod planè alienum est à sensu Sanctorum, & praxi communi. Quin imò in primitiva Ecclesia prohibita fuit Communioni post copulam licitam, ut edissero Sectione sequenti, Conclusionem primà, quanto magis dissuadenda est in statu Ecclesie finalis post copulam illicitam?

Accedit, quòd Gregorius Papa 1. Reg. 1. prædicta verba Apostoli intelligit de munditia etiam à venialibus. Nam cum dixisset, peccata, etiam minima, evacuanda, ut famelici simus, statim subdit: *Hæc repletionem nos evacuare Paulus insinuat, ait: Probet seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Quid enim est hoc loco probare, nisi evacuata peccatorum nequitia, se probatum ac purum ad Dominicam mensam exhibere? De repletis etiam subdit: Qui enim manducat, & bibit indignè, iudicium sibi manducat, & bibit. Qui ergo quotidie delinquimus, quotidie ad Penitentiam lamenta curramus; quia ipsa sola virtus est, quæ evacuet, quod in ventre anime culpa coadunat, & tunc verè famelici saturantur; quia quò studiosius mundanarum lamenta penitentia, eò uberius divine gratie fructum recipimus in spirituali refectione.* Hucusque Gregorius.

Ubi non vult venialia inducere gravem reatum communicandi; sed cum proportionem quadam consilium Pauli accipiendum, ut scilicet eò major fructus speretur, quò major fuerit evacuatio; & eò plùs periculi esse in hac mensa, quò minus evacuata fuerint, etiam venialia & quotidiana peccata.

Finio hanc materiam (de qua plura videri possunt apud alios) exemplo & verbis Sanctissimi P. N. Francisci, qui in Epistola verè aurea ad Sacerdotes Ordinis sui, viros utique sanctos & perfectos sic scribit circa finem: *Moneo præterea, & exhortor in Domino, ut in locis, in quibus morantur Fratres, una tantum celebretur Missa in die; secundum formam Sanctæ Romanæ Ecclesie. Si verò in loco plures fuerint Sacerdotes, sic sit, per amorem charitatis, alter contentus auditâ celebratione Sacerdotis alterius; quia absentes, & presentes replet, qui eo digni sunt, Dominus noster Iesus Christus. Hæc Sanctus Franciscus; veritas ne propter quotidianam sacrificandi consuetu-*

dinem, tanti mysterii debita reverentia, quam in hac ipsa Epistola anxius inculcat, & summo-pere commendat, paulatim declinaret, & in ipsis sacrificantibus fervor tanto Altari dignus, aliquantisper teperet.

Quod & ipsum Sanctissimum Patrem, virum alioquin Spiritu Sancto plenum, speculum omnis sanctitatis & perfectionis retraxit & omnino repulit à Sacro Presbyteratus ordine suscipiendo, & Divum Bonaventuram Francisci spiritus heredem, & devotionis participem, per multos dies à celebrando continuit, quoad usque, mirandum, per Angelum ad os ejus Synaxis sacra perlata est à manu Sacerdotis celebrantis.

Hæc dicta sint, non quòd omnibus indifferenter sit dissuadenda quotidiana Communioni: experientia enim docet multos Sacerdotes non sine ingenti fructu quotidie celebrare; sed quia exilitimo, non omnibus indifferenter, præsertim secularibus, illam esse permittendam.

Ceterum si à me queritur, utrum singulis mensibus, hebdomadis, vel diebus expediat communicare? Respondeo, certa omnibus regula præscribi non potest. Quis ergo noluerit errare, attendat consilium prudentis Confessarii, cujus erit hanc frequentiam plùs, minusve extendere pro majori vel minori ipsius aptitudine; ad quod probandum sufficit receptissima praxis fidelium.

Equidem libet addere, quòd Ludovicus Bloisius in Monili spirituali cap. 6. refert Sanctam Gertrudem intellexisse à Domino: *Quotquot, inquit, viri vel femine seculares vivunt in al quo statu, qui à Deo & Ecclesia non discordet, sive sint in Matrimonio, sive extra Matrimonium, sive vendant, sive emant, seu quavis aliâ licitâ ratione victum sibi parent, si bonâ voluntate præditi ex Dei gratiâ perseverant in bono, & à gravibus culpis sese continent, vitamq; suam secundum Dei præcepta, ac Sanctæ Ecclesie decreta dirigere volunt, peccataq; sua humili corde Sacerdoti confitentur; hi omnes de Dei misericordiâ confisi, venerandum Eucharistia Sacramentum in solemnitatibus, vel diebus à Patre spirituali ipsorum statim accipere possunt. Licet enim rebus externis multipliciter occupati sint, & in leviores culpas sæpius cadant, pro viribus tamen sunt iusti in omnibus, ob idq; Deo placent. Inveniuntur autem nonnunquam inter eos, qui habitum secularem gestant, aliqui tam puri & ferventes, vel sancti, ut quotidie sacram Communionem percipere possint.*

Atque ex his coronidem impono huic Sectioni, in qua egimus de dispositionibus requisitis ad effectum Sanctissimæ Eucharistie ex parte animæ. Interim quia anima non reficitur spiritualiter (intellige ex opere operato) nisi præcesserit manducatio corporalis, etiam ipsam corpus suas requirit dispositiones, de quibus jam jam dispuo.

119. Objicere ex Apostolo 1. Cor. 11. 28. solvitur.

Gregorius intelligit Apostolum etiam de peccatis venialibus.

121. Attendendum confilium Confessarii.

ut probat praxis fidelium.

& revelatio facta S. Gertrudi, quam refert Ludovicus Bloisius.